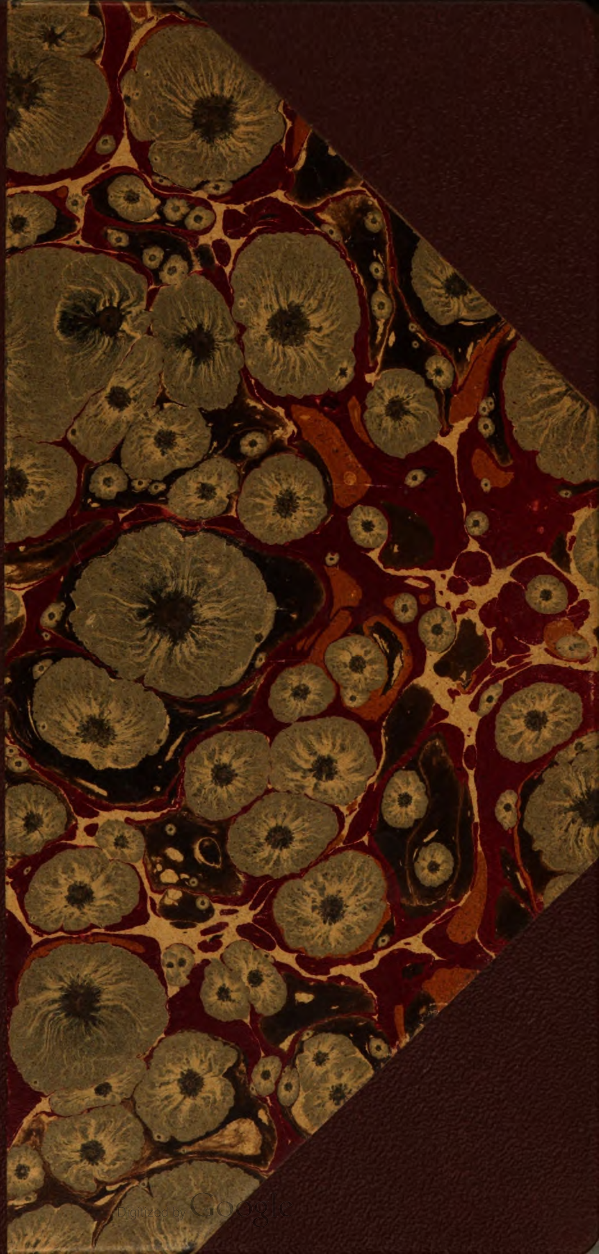

1877.

ILLUSTRERAD

NISSE-KALENDER

FÖR

1877.

STOCKHOLM,
ASSOCIATIONS-BOKTRYCKERIET
1877.

Rolig Jul!

Här synes jag åter så munter och glad,
ty aldrig min uppsyn var ful,
och bjuder kalendern, den **sjunde** *i rad,*
just vid Jul!

Mot dårskapen sigtar jag, gör mången träff,
och är, fast jag ej gjuter blod,
en Osman, en Todtleben, en Skobeleff
uti mod.

Men harmlösa skämtet så gerna jag bjöd:
känn på! fins af gift minsta frön? . . .
Åh nej; jag till färgen väl är något röd,
men ej grön!

Så önskar jag dem, som förtro sig till mig,
en Jul från »det tråkiga» qvitt,
med vänskapens rykande bål — utan krig
à la Smith!

Jag önskar en Jul, som i drifvan bär vår,
der målet för glädje och glam
man hinner mer snabbt, än en spårvagn förmår
ila fram!

Jag önskar en Jul, som vi alla förstå,
då orgelens brus gör en säll; —
ej sakna vi då Wieniawski, Artôt
och Jaëll!

Jag önskar en Jul uti trefnadens sköt',
i slott som i ringaste skjul,
och kusar och kakor och lutfisk och gröt!
Rolig Jul!

Och tronar min bok så bland »klapparnes» fång,
ej mera jag önskar en smul',
än rosor på kinden och lefnad så lång!
Rolig Jul!

Nisse.

Hvem skall segra?

Skiss

af

Sylvia.

Fru Duvall satt drömmande i sitt soffhörn. Hon tyckte om att drömma och hon höll som bäst på att i tankarne ordna ett ståtligt bröllop. Det var en ganska angenäm sysselsättning och hon smålog: hennes Villna skulle gifta sig och den afundsvärde maken borde bli notarien Sellerin. Han var en ung man med skägg à la Napoleon III och en dinglande pince-nez på bröstet, en intagande ung man, anstäld vid postverket med två tusen kronor i årlig lön och hopp om snar befordran.

Fru Duvall, som öm mor, hade naturligtvis tagit reda på alla dessa förhållanden i samma ögonblick, notarien fick inträde i hennes hus; och han, som föredrog familjelifvet framför källarlifvet, hade sjungit duetter med Villna, bjudit henne på W.-6-balen, visat sig som en uppmärksam gentleman samt slutligen kommit flickan att rodna och hennes mamma att göra beräkningar.

Villna borde som brud vara klädd i hvitt, något lätt tyg, hvilket skulle passa till hennes guldglänsande hår och blonda hy — hon skulle ungefärligen komma att se

ut som en ros i en sky. Brudtärnorna skulle vara klädda i himmelsblått — små förgät-mig-ej, hvilka fru Duvall hoppades icke skulle blifva glömda vid vägen, utan i sinom tid plockade; men hennes Villna först och främst.

Visserligen var hon en fattig flicka; men fru Duvall ansåg, att notarien Sellerin icke skulle vara nog lumpen att fästa sig vid en sådan småsak som penningen — en duglig flicka vore bättre än ett kapital — detta var ett ämne, öfver hvilket hon gifvit små häntydningar, dem han till sitt fulla värde tycktes hafva uppskattat, och Villna kunde hvilken dag som helst vänta sig ett frieri.

Det var dock icke hennes afsigt att kasta dottern i armarne på den första bästa karl, som korsade hennes stig. Åh nej, en anständig betänketid, t. ex. fjorton dagar, vore lämplig att visa det hennes Villna, himlen vare lofvad, icke stode allför angelägen om att få en man! Litet ovisshet i kärlek är som ett luftdrag vid en vådeld — det skadade icke om notarien blossade upp litet och blefve något uppiggad. Men om han under ovisshetens tid skulle vilja göra ett försök till sjelfmord? Nej, bevare honom väl! För att undvika detta, skulle alltid ett svagt hopp ligga i bakgrunden af Villnas undvikande svar. Ja, så borde det arrangeras! Hennes Villna kunde vara viss på sin sak, fastän Elise Vretman koketterade för notarien, så att det vore en synd och skam att se — denna Elise, som han lärt känna just i hennes hus, en f. d. lekkamrat till Villna och som nu med uppmuntrande småleenden och andra behagliga qvinnokonster sökte förleda honom på irrvägar, det vill säga: locka honom bort från den flicka, han först hade utmärkt. Fru Duvall hoppades dock, att notarien, för sin egen välfärds skull, måtte vara en hederlig karl.

Hunnen till denna slutsats kände hon en kyss på kinden och fru Vretman, Elises mamma, satte sig i det

motsatta soffhörnet och började tala om sin längtan efter den kära fru Duvall.

— Ja, ser du, Sofi, — tillade hon, — jag hade min flicka med mig, men notarien Sellerin enleverade henne.

— Enleverade? — sade fru Duvall, som börjat sticka på en strumpa.

— Förstå mig rätt, — inföll fru Vretman gladt, — vi mötte honom vid Skeppsbron; men som jag hade fått nog af promenad, gick jag hit upp och hvilade mig samt lät de unga tu vara i fred. Hvad tycker du om min nya hatt?

Fru Duvall såg på sin väninna och tyckte henne i hastigheten påminna om en morot, omgifven af gulnade blad.

— Den klär dig charmant! — sade hon.

Fru Vretman mottog detta utlåtande med ett småleende.

— Rätt som det är, ha vi väl de unga här. Notarien är bra hygglig, — utbrast hon och såg rakt ner framför sig samt visade, äfven hon, en viss benägenhet att falla i drömmerier.

— För min del, — sade fru Duvall, — tycker jag det gör rakt ingenting, om en ung man promenerar med en ung flicka; men det finnes de, som göra sina anmärkningar.

— Åh, låt dem prata, söta du! Inte är det värdt att vara så noga. En flicka skulle ju aldrig bli gift, om hon icke kom i sällskap med en karl. Jag minnes, huru Vretman sprang efter mig, åh hå, ja ja!

Fru Duvall såg på sin väninna, kanske finnande att salig herr Vretman måtte haft en särdeles egendomlig smak; men den lilla magra frun var fördjupad i sina minnen och lät icke störa sig, och nu beskref hon, hvilken

outsäglig lycka, han beredt sin äkta hälft, huru smärtsamt det var att döden ryckt honom från hennes sida, hvarpå hon i samma andedrag tackade Försynen för att hon dock icke kommit på bar backe, och att hennes Elise i giftorätt kunde påräkna åtskilliga tusenden, goda att ha för en ung man, med icke allt för stora pretentioner.

— Ja ja, — sade fru Duvall och lät arbetet hvila; — men ungherrarnes pretentioner äro stora, då de gifta sig för att få penningar.

— Jag hoppas, du anser att min Elise kan bli gift för sin egen skull, — sade fru Vretman litet snäft.

Fru Duvall var villig att erkänna sig öfvertygad härom, såväl hvad Elise beträffade som hennes egen lilla Villna.

De båda fruarna nickade mot hvarandra och började samtidigt tala om den nioåriga vänskap, hvilken förenade dem, och det starka band af sympati och innerlig öfverensstämmelse i tycken, som herrskade mellan deras döttrar, Villna och Elise.

I detta ögonblick inträdde de båda flickorna jemte notarien Sellerin. Elise hade under promenaden mött den kära Villna.

Detta var något, som icke syntes misshaga fru Duvall, och hon blickade med nöje på de unga damernas rosenfärgade kinder och leende läppar.

— Nu måste ni stanna och dricka en kopp té med oss, — sade hon, — det var ju ett trefligt sammanträffande. Villna ordnar tébordet, hon är en huslig flicka, blir en präktig husmor...

— Åh, mamma, — sade Villna och kastade en smäktande blick på notarien.

— Nå, det gör väl ingenting att säga det; en mor skall väl känna sina barn, — menade fru Duvall och ref sig med strumpstickan bakom örat. — En huslig flicka

är bättre än ett kapital. Jag tänker på Laura Viberg, hon egde åttiotusen kronor, men förstod icke något annat än förstöra penningar... ingen sammanhållning, endast pretentioner... hela familjen blef också ruinerad, fattigdom och...

— Ja, stormrika flickor äro icke att fika efter, — inföll fru Vretman; — jag tänker på Ida Klicher, hon har både penningar och skönhet; men nyckfull och behagsjuk, som hon är, skall hon ovilkorligen göra en man olycklig. Det är visst och sant!

De båda fruarna nickade mot hvarandra, deras åsigter voro fullkomligt öfverensstämmande och de häntydde båda på den nioåriga vänskap, som förenade dem.

— Jag vidblifver att säga, att en fattig, men duglig flicka är bättre än ett kapital, — återtog fru Duvall.

— Det är sant, odisputabelt, — sade notarien, som lekte med sin pince-nez.

— Men litet penningar, några tusen kronor, äro goda att ha för bosättning och sådant samt skämmer icke en god sak, — inföll fru Vretman, som såg på sin Elise och fann att hon var en vacker flicka, som till och med utan dem kunde få sig en man.

— Åh nej, det eger sin riktighet, penningar äro icke att förakta, — sade notarien.

Fru Duvall skakade sitt hufvud och bad att för sin del få slippa höra talas om penningar; hon ville icke ens resa sig upp för den man, som gift sig med en flicka för slem vinnings skull, och notarien ifylde, att en sådan var mycket att förakta. Fru Duvalls ansigte fick i detta ögonblick likasom ett solskensuttryck och hon bad sina kära vänner slå sig ner vid bordet och hålla till godo med en tarflig smörgås.

— Får jag lägga socker i notariens kopp? — sade Villna.

— Ni har skänkt i drycken, fröken Duvall, och detta är tillräckligt att ge sötma åt mitt té.

Villna rodnade och kastade en hastig blick tvärs öfver rummet, der den stannade en sekund på spegelglaset, och fann dervid att notarien kanske icke hade så orätt, — hon var ovedersägligen en söt flicka.

— Notarien får inte säga några komplimenter! Se der, var god och smaka på laxen! — sade fru Duvall. — Jag håller min Villna strängt och hon får inte bli bortskämd med artigheter. Hon är rätt och slätt en enkel, anspråkslös flicka, van vid arbete och ett stilla hemlif. Villna, mitt hjerta, du skall sedan spela »En jungfrus bön».

— Strax, — sade Villna, som åt på ett sockerbröd.

En stund härefter satt Villna vid pianot och notarien stod bakom hennes stol och vände om bladen i nothäftet.

— När hvita fingrar leka öfver tangenterna, tänker jag på det hvita skummet, som dansar öfver vågen. Min nådiga, ja! qvinnan och hafvet, det är gemenskap mellan dem.

— Och den skulle vara? — sade Villna, som kunde »bönen» nästan utantill och nu vände sina vackra ögon till notarien.

— De äro lika trolösa ... jag har kanske gjort mina erfarenheter ...

— Åh nej, tro inte detta, jag ... jag skulle inte kunna ...

Det var på ett krångligt ställe i musiken och Villna måste fästa blicken i boken för att vara rigtigt taktfast.

— Ni spelar charmant!

— Notarien är rigtigt elak och har just en vacker föreställning om oss flickor.

— Jag bedyrar, att jag inte en sekund tänkt på er, fröken Villna, eller gjort den ringaste hänsyftning.

— Elise, låt du nu höra »Fatinitza-marschen»! — ropade fru Vretman. — Den är så glad och treflig! Notarien, kom och slå sig ner här hos mig! Lilla Elise är särdeles musikalisk... Jag har för resten gifvit henne en uppfostran, så att jag inte behöfver skämmas. Nå ja, råd och lägenhet felas inte och flickan har ju sjelf en liten ränta efter farsgubben. Jag hade en snäll man, må notarien tro, och jag önskar att Elise en gång måtte bli så lycklig som jag sjelf har varit.

— Låt oss höra på musiken, — sade fru Duvall, och lilla Villna tycktes dela sin mors åsigt.

— Ja, hören ni på, jag är mera road af att prata! Flytta sig närmare intill mig, notarien, så behöfver jag inte tala så högt! Tro för all del inte, att Elise är bortskämd eller pretentiös i proportion med sina talanger; jag bedyrar, att hon icke ser på flärd och dårskap. Hon är en renhjertad och god varelse... hvarenda liten småsak, som hon inte mera sjelf kan begagna, ändrar hon och lagar upp samt skänker till fattiga barn... Hon har sina små skyddslingar... Och hvilken nytta har jag inte af henne i huset, hon är så slängd i matlagning som en gammal kokerska... ja, jag talar rent ut, huru det är, en mor känner naturligtvis bäst sina barn... en mor kan rigtigt gå till grund och botten med dem.

Om det i denna stund gått till grund och botten med fru Vretman och denna botten varit i en djup sjö, så skulle fru Duvall måhända icke haft något derimot och kanske icke hennes dotter heller.

— Det finnes flera än en mor, som ha glädje af sina barn! — Och fru Duvall kysste med ett himmelskt leende sin Villna på kinden. — Men så många förträffliga egenskaper, som dem du påstår, att din Elise besitter, skulle den, som ej kände dig så nära som *jag*, lätt kunna tro gränsa till någon öfverdrift...

— Ja, lilla du, afundsjuka menniskor finnas öfverallt; men mig qvittar det lika; jag vet, hvad jag vet!

De båda fruarna gåfvo hvarandra ett par ögonkast, och om dessa varit dolkstygn, skulle de genomborrat hvarandra.

Notarien lekte med sin pince-nez, med ett uttryck som om han plötsligen gjort en oväntad kullerbytta utföre något högt berg och icke egentligen kunde utfundera den verkande orsaken; och blickande från den ena till den andra, sade han:

— De unga damerna äro båda två, på min ära, högst älskliga.

— Nej, nu få vi tänka på att taga afsked, — sade fru Vretman; — notarien är, som jag hoppas, vår kavaljer?

— Med största nöje!

När en ung karl börjar göra trägna uppvaktningar i ett hus, borde man stänga sina dörrar för allt annat umgänge, tänkte fru Duvall inom sig. Huru ofta har inte den ena väninnan knipit bort den andras kurtisör! Jag skall aldrig mera taga mot det Vretmanska herrskapet!

Högt sade hon:

— Glöm för all del inte bort mig!

De båda fruarna tryckte hvarandras händer. Det låg en iskyla i deras fingerspetsar och de kastade icke ens en half tanke på den nioåriga vänskap, som förenade dem.

— Jag har fostrat en orm vid min egen barm! — sade fru Duvall, då hon såg fru Vretman på ryggen.

— Karlen skall väl fatta sin egen lycka, — tänkte fru Vretman, der hon trippade bredvid notarien Sellerin. — Jag tycker bara inte om, att han springer så ofta till grosshandlar Sentervalls; der finnes väl ingen ung

flicka, men frun är täck. Och den lilla, magerlagda enkan förde samtalet på henne.

Om det icke varit mörkt, skulle fru Vretman sett att en lätt färgskiftning öfverfarit notariens ansigte, då han afbröt:

— Jag hoppas, att fröken Elise är så älskvärd och går ut på Nybroviken i morgon?

— Kanhända, — svarade Elise koketterande. — Jag tycker om att gå på skridskor...

— Du skall få ett par utmärkta »Jackson Hainsare», — sade fru Vretman och log. Hon tyckte sig finna att något varmare intresse för den täcka frun, som egentligen var en landtlolla rätt och slätt och ingenting vidare — något sådant fans icke hos notarien; han ville ju endast tala med Elise. I alla fall skulle hon observera hans förhållande till herrskapet Sentervall; de bodde ju i samma hus och hade umgänge med hvarandra. Ja, det skadade icke att hålla smått reda på sin tillkommande måg.

Och med en hjertlig handtryckning skildes hon från notarien.

— Lilla Lisen, — sade hon vid till sängs gåendet, — en vacker dag presenterar jag kanske en hygglig friare för dig! Det är inte värdt att den der Villna har sina inbillningar.

Och fru Vretman fäste nattmössan öfver sin gula, förtorkade panna samt beredde sig på angenäma drömmar.

2.

Sedan denna afton var det fortfarande ett spändt förhållande mellan fru Vretman och fru Duvall; dock syntes

notarien alltjemt stå på vänskaplig fot med de båda familjerna.

Fru Vretman hade en gång liksom på skämt frågat honom, hvad han tyckte om Villna, och då notarien erkände, att han fann henne ganska intagande, började fru Vretman smått bry honom samt hänsyftade slutligen på att flickan kanske snart kunde helsas som fru Sellerin.

— Som fru Sellerin? — Notarien skrattade. — Sjelf har jag åtminstone aldrig fallit på en sådan idé. Jag umgås der i huset, derför att man bjuder mig och jag tycker om familjelifvet... Jag hoppas, att herrskapet Duvalls aldrig kan tro...

— Åh nej, visst inte, — sade fru Vretman, som var idel solsken; — det var bara jag sjelf, som föll på den tanken...

— Uppriktigt sagdt, så... eftersom vi kommo att tala härom, får jag tillstå, det jag kanhända är fästad på annat håll, men...

— Men... jag ber, tala ut, haf förtroende för mig!

— Det vet jag nog, att jag kunde ha, men... I alla fall skall jag väl inte ständigt behöfva vara så här förbehållsam... jag lefver i det hopp, att jag en gång skall kunna tala.

— Jag tror det, jag tror, ni är högst redbar, — inföll fru Vretman. — Behåll er hemlighet så länge, jag vet att respektera den!

Och hon sade jublande till sig sjelf: jag visste, hvem som skulle segra! Ja, menniskan vore ju ett får, om han inte insåge, att Elise är långt behagligare, än den der Villna.

— Nej, se notarien! — sade fru Duvall, då hon en gång under en promenad mötte herr Sellerin. — Det är öfver en vecka sedan vi hade nöjet att se er hemma hos oss, och... Inga ursäkter, för all del, ni kommer, när

det faller er in, ni är alltid välkommen, men ni är förmodligen så upptagen till Vretmans...

— Fru Vretman är så artig och inviterar mig...

— Nå, det gör jag också; hjertligt välkommen t. ex. om söndag!... Ja, lilla Elise Vretman är rätt intagande, inte sant! Nå, jag går rakt på saken... när blir förlofningen?

— Förlofningen? — upprepade notarien och såg på fru Duvall med två runda ögon.

— Notariens förlofning med Elise Vretman?

— Min nådiga fru Duvall! Jag är på det högsta öfverraskad. — Herr Sellerin, som denna gång icke syntes hågad att skratta, hade fått en helt tragisk uppsyn, och han fullföljde:

— Om jag en gång förlofvar mig, bestämmer jag sjelf, hvem som skall bli min fästmö; men så mycket kan jag säga: Elise Vretman blir det aldrig!

Fru Duvall hade fått något lätt och sväfvande i sin gång. Hon tryckte notariens hand, i det hon sade:

— Ja, så folk kan prata! Välkommen om söndag!

— Jag visste, — sade hon vid hemkomsten till Villna, — jag visste, att Sellerin inte bryr sig det ringaste om Elise Vretman. Det är klart, att han, som så mycket tycker om familjelifvet, helst väljer en huslig, enkel flicka. Min docka, vi skola ha höns med champignoner, då han kommer, och du skall hela aftonen bära ett hvitt förkläde med en nyckelknippa i fickan.

Vid ungefär samma tid, då dessa ord yttrades, vandrade notarien Sellerin fram till det välkända hus, der herrskapet Vretmans bodde; men denna gång bar det icke två, utan en trappa upp och in till en liten ljuslockig fru, hvars båda händer han häftigt tryckte, och seende henne djupt in i ögonen frågade han:

— Nå, huru blir det, Selma?

Hvilket svar frågan skulle få, denna fråga, som för herr Sellerin tycktes gälla så mycket, blef icke afgjordt, ty salsdörren öppnades i detsamma och fru Vretmans lilla, magra figur stod i dörramen. Hon förklarade så godt som i ett andedrag, att hon ovilkorligen måste se, huru den snälla fru Sentervall befann sig, och att hon drömt i natt, att hon plockade en stor bukett rosor, som hon skänkte den kära Selma, och detta betydde sjukdom eller något annat obehag.

— Jag mår som perla i guld, — sade fru Sentervall, öfver hvars ansigte for ett litet flyktigt drag af kallsinnighet. Kanske skulle hon icke haft något imot, om visiten uppskjutits ännu en stund, eller om den snart upphörde; men fru Vretman, sedan hon yttrat sitt nöje att ofta hos den kära Selma träffa notarien Sellerin, började nu ett samtal om teatrar, musik, modejournaler och baler, och som hennes källor för konversation icke tycktes vilja sina ut, tog notarien omsider afsked: tjenstgöringen vid Posten kallade honom ovilkorligen bort — möjligtvis kastade han vid afskedstagandet en halft förtviflad blick på den unga frun, som hon med ett leende och en handtryckning besvarade. Åtminstone tyckte fru Vretman så, och, med föresats att uppmärksamt beakta allt ännu en stund, slog hon sig beqvämt ner i en soffa, der hon påstod sig trifvas särdeles väl. Troligtvis tilldrog sig icke något vidare misstänkt, ty vid skymningens inbrott tryckte hon den kära Selmas hand och trippade upp till sig.

— Mellan Sellerin och Selma är något, som jag icke rigtigt förstår, eller rättare icke vill förstå; men jag skall taga reda derpå, om jag så skall dö på kuppen! — tänkte fru Vretman och ville, förstås, med sina iakttagelser icke oroa Elise, stackars barn, som kanske fäst sitt hjerta vid en förförare; men om så vore, skulle hon

sannerligen icke hafva något imot en liten tragedi, deri mannen Sentervall blefve Othello och frun Desdemona.

3.

Vill Pettersson smaka en tår punsch? — sade jungfru Klara, en flicka med långa, hvita tänder och ett vänligt leende och som, just då hon steg upp ur en källare, mötte Pettersson, skomakaregesällen, hvilken hade kondition på nedra botten. — Jag har varit och hemtat upp ett par flaskor, — fortsatte hon, — och så noga kontroll är det inte, att jag ej kan bjuda ett glas. Nå, ja, det är ju ett fint hus, det Sentervallska, eljest stannade jag inte . . . Kom och följ med upp i köket!

— Min lilla sockerdocka, — sade Pettersson och tog Klara om det smärta lifvet.

— Stopp, låt bli sådant der! Jag tror honom inte mera än jemt! Säg, hvarför springer han oupphörligen till Vretmans Kristin?

— Jag har tagit mått på henne . . .

— Behöfves det göras ständigt?

— Var nu inte elak! Hon kan väl förstå att jag inte bryr mig om någon annan än henne! . . . Se så, hit med munnen, jag längtar efter en släter!

— Det tror jag, vi vänta med! Är han rosenrasande, Pettersson?

Klara gjorde en sväng på sitt hufvud.

— Usch, så det regnar! — fortfor hon och kastade en blick genom fönstret; — min fru har skrifvit ett bref till notarien Sellerin och det skall jag springa bort med . . .

— Hit med brefvet! Tror hon, jag släpper henne åstad till den der notarien, jag skall ändå ut på en sväng. Skål! punschen är söt som hon sjelf!

— Ingen är så rolig som Pettersson! Se här är ännu ett glas! Seså, nu ringer frun, hon gör då aldrig annat! Adjö, adjö! Ja, han är då en rigtig filur! Titta snart hit igen; men gå inte till Kristin!

— Kommer aldrig på frågan; jag kilar nu direkte till notarien! — sade Pettersson; men som han måhända aktade löften ringa, eller fann ett omotståndligt begär att göra en titt upp till Kristin, så var han få ögonblick härefter i fru Vretmans kök.

— Hvad är det för ett papper? Hvad har han der för ett bref? — sade Kristin, som troligtvis af en händelse kom att hvila i Petterssons famn.

— Det är ett, som fru Sentervall har skrifvit till notarien Sellerin och som Klara nödvändigt ville att jag skulle springa bort med.

— Så han fjeskar för den der Klara, — sade Kristin, — jag rifver ögonen ur honom, om han fortsätter!

— Är hon befängd, Kristin, kan hon tro, att jag har en så dålig smak? Tyst, det rör sig derinne, det är någon . . .

— Det är frun! Ja, en stackare får då aldrig vara i fred; kom, låt oss kila ner i portgången!

Och jungfru Kristin och herr Pettersson smälde dörren igen just som fru Vretman kom ut i köket, der hon med lampan i handen några ögonblick beskärmade sig öfver Kristins bortovaro, hvarvid hon kom att kasta blicken på köksbordet och varsnade det bref, som fru Sentervall för en half timma sedan gifvit Klara i uppdrag att bära till dess adress.

Fru Vretman höll detta bref i handen och syntes dervid som förstenad. Var det Elise, som i hemlighet förde

denna korrespondens . . . men huru kom det sig, att det låg här? Det gick fullkomligt rundt omkring i fru Vretmans hufvud, och om hon bröt sigillet, så hade hon naturligtvis icke något medvetande häraf, ej heller något klart begrepp, då hon riktade sina ögon på följande rader:

»Ändtligen är jag i tillfälle att ge dig svar. Stackars gosse, jag förstår så väl hvad du lidit, då jag vet, huru högt du älskar. Men dina sorger äro nu slut, alla hinder undanröjda! Af hela min själ längtar jag att få tala med dig; kom derför snart, helst i morgon f. m. vid tiotiden, till din egen

Selma.

P. S. Jag skall arrangera så, att icke någon obehörig person får störa oss — jag är hemma endast för dig.»

Fru Vretmans händer skälfde, då hon bar detta bref in i sin sängkammare, der hon ännu en gång läste dessa mystiska rader, till hvilka hon mycket väl fann en förklaring.

— Det var försynens skickelse, att jag fann det här, — sade hon till sig sjelf. — Jo, en snygg historia! Jag anade alltid, att det låg något under hans besök hos Sentervalls; men för Selmas, för hennes hederlige mans skull, hoppades jag dock, att jag misstog mig. — Och fru Vretman knöt hatten på sitt hufvud, hängde kappan öfver sina axlar och begaf sig direkte bort till fru Duvall.

Det groll, som funnits imellan dem, var glömdt; blott minnet af deras nioåriga vänskap stod orubbligt qvar, och andfådd inträdde hon till den söta Sofi samt kastade sig högt snyftande till hennes bröst.

— Menskligheten är rysligt låg och usel! — ropade hon.

— Hvad går åt dig? — sade fru Duvall, som kanske icke precis kände sig hågad att med öppna armar mottaga sin väninna.

— Hvad i all verlden står på?

— Du må väl fråga, Sofi! Du, liksom jag, är utan list och svek, derför går det med oss som det går!

— Går det med oss som det går! — upprepade fru Duvall och såg på fru Vretman med vidöppna ögon. — Sansa dig, Beata, jag tror det behöfs!

— Se här, hvad tycker du om den nidingen? — skrek fru Vretman och höll det nyss lästa brefvet under fru Duvalls näsa. — Det är jag, förstås, som menas med »obehöriga besök»!

— Jag skall taga på mig mina glasögon!

Fru Duvall kände sig något mera intresserad; sedan hon halfhögt genomläst skrifvelsen, utbrast hon:

— Selma? Ja, men jag förstår ändå ingenting af allt det här.

— Jag önskade att jag heller icke gjorde det! Åh, en sådan bof! Han kurtiserar våra värnlösa flickor, jag säger våra, ty han utmärkte Villna likaväl som min Elise ... och detta, märk, Sofi ... och detta, då han hade i full gång en intrig med en gift hustru. Ja, jag skäms sannerligen att säga ut det! Just en fin dam! ... Och jag beklagar grosshandlar Sentervall att ega en sådan fru. Jag skyr inte att högt uttala dessa mina tankar, jag har här svart på hvitt, rigtiga bevis, och jag skall veta att draga försorg om, att den äkta mannen får detta papper i sina händer ... Jag skall, om det så behöfs, sjelf lemna honom det! Han skall icke längre blifva bedragen. Åh, jag qväfs!

— Dina tänkesätt hedra dig, Beata! — sade fru Duvall; — en person med rättskänsla kan icke annat än uppröras. Jag för min del är fullkomligt konsternerad. Så mycket kan jag säga, att min Villna aldrig skulle fått gifta sig med notarien Sellerin, och jag är glad att hon icke fäst sitt hjerta vid honom.

— Icke min Elise heller!

— När jag träffar honom, skall jag krossa honom med mitt förakt, — sade fru Duvall, som fann en innerlig tillfredställelse vid denna föresats. — Lägg bort hatt och kappa, Beata, och låt oss taga en smörgås samt ett glas vin... man kan verkligen behöfva något stärkande, det är visst och sant!

De båda fruarna gåfvo hvarandra en kyss, och med tårar i ögonen började de samtidigt tala om deras nioåriga vänskap och den rättskänsla, som förestafvade alla deras handlingar.

— I morgon förmiddag, just vid den tid som notarien befinner sig hos fru Sentervall, är det jag som uppvaktar hennes man.

— Jag kommer för att uppe hos dig afvakta utgången.

— Gör detta, Sofi. Jag kan verkligen skratta, då jag tänker på den min, som de båda förtappade varelserna skola få.

Och de båda väninnorna nickade småleende mot hvarandra.

4.

— Jag dör, jag dör bestämdt, — suckade Klara, som framstupa kastat sig på utdragssoffan i jungfrukammaren. — Mitt bröst!... Jag kan inte få fram andan. Åh!...

— Hvad är det? — sade fru Sentervall, som förgäfves väntat att få kaffefrukosten inburen och nu kom ut för att höra efter orsaken till dröjsmålet.

— Jag vill inte vara en timma längre här i huset ... jag vill bort! Hvilket elände!

— Kära barn, alldeles förgråten ... jag förstår inte...

Den unga frun betraktade jungfru Klara ifrån hufvud till fot med ett uttryck som om hon varit en olöst gåta.

— Jag kan inte säga det! Mitt bröst spränges i tusen bitar.

— Är Klara sjuk? Blif då för all del liggande; jag serverar sjelf.

— Flickan är inte frisk derute, — fullföljde fru Sentervall, inkommen till sin man, — hon har bestämdt feber.

— Gif henne ett glas sodavatten, — sade herr Sentervall, — och blir hon inte bättre, så sänd efter en läkare.

Frun skyndade ut.

— Det kan ingen doktor hjelpa detta! Pettersson, Pettersson, att du vill att jag skall lida så här! Nej, jag vill inte ha något vatten... Var så barmhertig, fru Sentervall, och låt mig få lite' råttgift! Det är det enda, ja!

— Min bästa Klara, skräm mig inte så här, — sade den godhjertade frun och stirrade med häpnad på sin tjenarinna. — Är det något, som har händt, något ledsamt, så är det väl inte värre, än att det kan hjelpas...

— Nej, det kan inte hjelpas! Pettersson, Pettersson, jag trodde det ändå aldrig!

— Men hvad är det då med Pettersson?

— Om någon är olycklig, så är det jag! Han skall gifta sig med Kristin uppe hos Vretmans!... Den som

väl vore borta från denna verlden!... Han pratade med mig och jag tänkte...

Jungfru Klara brast ut i ohejdad gråt.

— Men nu, — snyftade hon, — nu skall han sätta upp egen skomakareverkstad till hösten.

— Kära Klara, för all del lugna sig! — bad fru Sentervall. — Se der, drick, det ger lättnad åt bröstet!

— Lättnad... åh! Nej, jag vill på eviga ögonblicket lemna min plats... Jag uthärdar inte.

— Men då jag är nöjd med Klara...

— Nöjd, — utbrast Klara, — hela sitt lif skall man väl inte släpa och träla... Det är sant — mat får man här, sin lön också och presenter dessutom, men någon jungfru har aldrig blifvit gift ifrån fruns hus... och på tre år har fru Vretman deruppe haft fyra, som gått åt!

— Ja, se, detta kan jag inte hjelpa! — Ett litet leende flög öfver fru Sentervalls fylliga läppar. — Jag visste inte, att giftermål gick in i öfverrenskommelsen mellan oss, ty då skulle jag sagt, att det alls icke är så lätt att arrangera sådana. A propos... hvad svarade notarien?

— Han... jag... ja, jag gaf Pettersson brefvet i går qväll... Si, det regnade så fasligt och han tillbjöd sig. Det var just i dag på morgonen, då jag sökte honom för att få besked, som jag fann Kristin på hans kammare, och det var hon sjelf, som sade, att jag inte hade något deruppe att göra, eftersom det var hon och icke jag, som skulle gifta sig med honom.

— Men svaret då? — frågade fru Sentervall med en lätt otålighet.

— Den gemena karlen har bestämdt tappat brefvet, för han hade hvarken varit hos notarien eller annat...

han har tappat det under sin kurtis! Åh, jag är väl alldeles olycklig!

— Tappat brefvet?

Fru Sentervall såg litet misslynt ut. Nå ja, den som funnit brefvet visste väl icke, att *hon* skrifvit det; hon förehöll dock Klara det opålitliga i dennas handlingssätt.

— Ja, nu hinner jag inte att skrifva... Klara får direkte hemta honom, — sade den unga frun med sådan bestämdhet, att Klara knöt schaletten på sitt hufvud, under det hon mumlade något om, att man icke hade det minsta undseende med en tjenarinna och att det icke vore en lätt sak, att gå ut med krossadt hjerta.

Omkring en timma senare inträdde fru Vretman på herr Sentervalls kontor, der hon, utan att säga ett ord, lade hans hustrus bref i hans hand.

— Till notarien Sellerin... ett brutet bref? — sporde grosshandlaren förvånad.

— Jag bedyrar, vid min heder, att det var så, när det föll i mina händer! Jag skulle tro, att det är Selmas stil, — inföll den goda frun.

— Ja, verkligen... nå, då förstår jag! Men hvarför inte bära det direkte in till henne? För all del, var så artig och stig in!

Och herr Sentervall förde den förbluffade fru Vretman framför sig, i det han fryntligt fortfor:

— Här är brefvet, som Klara slarfvat bort för dig!

En äkta man och taga saken så lugnt samt till och med vara underrättad derom!

Fru Vretmans ansigte hade fått en ännu starkare färgskiftning än vanligt i gult och hon sjönk ner på en stol, vid det hon betraktade notarien Sellerin, som helt familjärt höll den unga frun om lifvet och detta midt inför den äkta mannens ögon.

— Gratulera vår notarie! — sade herr Sentervall, — han är förlofvad med min lilla svägerska...

— Jag nämde en gång för fru Vretman, att jag möjligtvis redan vore fäst vid någon... sade notarien.

— Åh, jag minnes! Mina hjertligaste lyckönskningar.

— Min lilla hustru har stält till partiet...

— Det var egentligen icke någon lätt sak... Min far ville till en början icke höra talas härom; men jag segrade till slut, — sade den unga frun. — Ja, det var mina öfvertalningar och föreställningar, som hjelpte!

— I förening med trogen kärlek, — inföll leende notarien.

— Jag gratulerar, mitt herrskap!... Nu... nu vill jag inte längre störa, — stammade fru Vretman och begaf sig något snopen upp i sin våning, der hon, i sällskap med fru Duvall, öppnade en klagan om att verlden vore liksom totalt upp- och nedvänd, men att de båda derför borde söka till att aldrig i lifvet tro någon menniska, hade hon än de fagraste ord på läpparne. De skulle blott lita på hvarandra. Och en öm kyss vardt inseglet härpå samt på den nioåriga vänskap, som så innerligt förenade dem.

Hvarför idislar oxen?

Ballad

(efter en arabisk folksägen).

Det var den profeten Muhamed.
På jorden han gångade kring så vida.
Så kom han en dag till en elf så bred,
som rullade böljor strida.

Han fram och tillbaka gick på strand,
men färjan var borta och färjkarln äfven.
Och Muhamed gick der och knöt ibland
i heliga vreden näfven.

Han väntar en timme, väntar två;
han väntar väl tre, ja, han väntar fyra.
Han väntar i fem och tre qvart, — men då
sin harm han ej mer kan styra.

Han svär och förbannar färjkarlns skolk
och stannar helt tvärt der på gröna ängen.

— »Det fanken må lita på simpelt folk;
nej, sjelf är den bästa drängen.

Nå vänta, den skurken får sin dom!
Men tusan, här får jag ju gå till natten.
Om sjelf jag försökte?... Jag är väl from
tillräckligt att gå på vatten?» —

Till elfven han ställer stolt sin stråt
och trampar med väldiga steg i sanden,

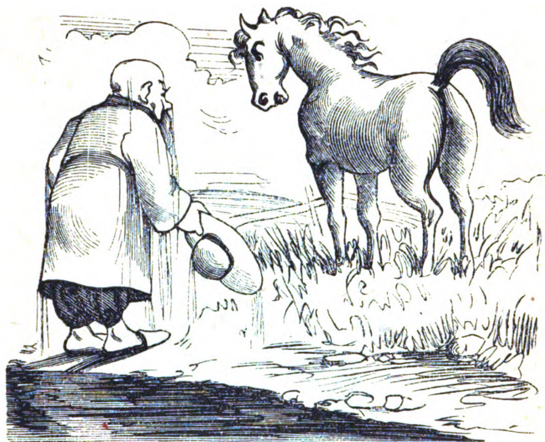
och klifver i vattnet, — — — men aj, så våt
han kraflar sig upp på stranden.

— »Anfäkta! Nå, bättre tur härnäst!
Tänk, *om* någon märkte den der manövern! . . .»
— han mumlar. Då ser han en ståtlig häst,
som betar der tyst bland klöfvern.

Till denne han går med raska fjät
och bugande frågar med hatt i handen,
om han ville frakta en from profet
tvärtöfver till andra stranden?

Men fast han nu var profeten sjelf
och fast han nu frågade rigtigt höfligt
och fast man nu sett mången värre elf, —
var svaret, han fick, bedröfligt.

-- Nehej, — svarar hästen, — nej. Min själ,
att hjelpa hvar trashank jag ej behöfver.
Är du en profet? Nå, då kan du väl
sjelf hjelpa dig vackert öfver?

Profeter sig reda utan båt.
Jag såg, hur du plumsade, bör du veta.
Är du en profet? Se, du är ju våt!
Adjö! Låt i fred mig beta! —

I gräset sig hästen sträcker lat
och ligger och mumsar sin feta klöfver,
och Muhamed står der så desperat,
hvad ingen må undra öfver.

Om också man ej är Allah's profet,
kan sådant nog kännas en smul försmädligt.
Men Muhamed sväljer sin själs förtret
och går bara helt beskedligt.

Så gångar profeten längs med strand,
tills icke han hästen ser mer sig kråma,
och vreden den lägger sig efterhand.
Då hör han en oxe råma.

Snart ser han den ock: vid elfvens brädd
han ligger och betar förnöjd sin klöfver.
Och Muhamed ber honom — litet rädd —
att frakta profeten öfver.

Då reser sig oxen höfligt opp:
— Jag tackar dig särskildt för din begäran.
Att bära profeter . . . min gamla kropp
än aldrig har haft den äran. —

Profeten sig satt, på oxens rygg.
Fast böljorna skumma omkring hans länder,
han rider dock gränsle i vattnet trygg
med hornen i bägge händer.

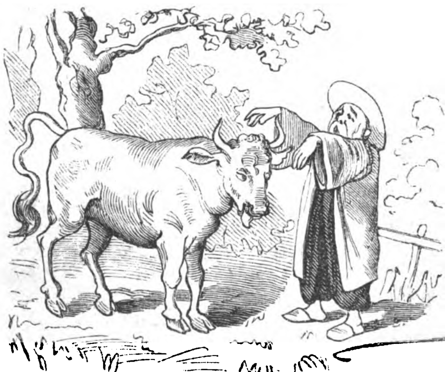
På stranden profeten strax får brådt
att torka från byxorna dyn och smutsen,
men oxen står qvar och funderar smått
att »drickspengar» få för skjutsen.

Ty oxen var *då* som han är *nu:*
han har nu då alltid haft bondfasoner.
Försigtigt han bölar ett sakta »muh»,
att skingra hans distraktioner.

Profeten förstår. Men ej han kan
utgrunda, hvad lämpligast lönen blefve:
om bara »von Oxe» väl ginge an?...
hm... eller baron?... eller grefve?...

Och oxen står tyst och blänger tidt
och ofta på marken. Der skimrar öfver
den grönskande äng både rödt och hvitt
af Alsikes bästa klöfver.

— Ah! — tänker profeten, — dumma nöt!
Din nötkaraktär jag ju platt förgäter.
Hvad frestar dig ära? Ge bonden gröt,
så vet han, hvad mat han äter! —

Och talar han så: — Jag ser din bön.
Den gåfva, som säkert dig bäst behagar,
jag skänker dig, oxe, i färjarlön;
jag skänker dig fyra magar.

Förmågan jag ger dig — tro mig, vän,
du aldrig deröfver skall känna ånger —
att tugga din föda på nytt igen
och smälta den tvänne gånger.

Så tugge din ätt till sista led!
— Men *hästen* för evigt skall ha den skammen
att tugga på gamla fason! Med ed
jag detta bekräftar. Amen. —

* *
*

Hvad lär Eder fabeln i min sång?
— Jo, väl söken efter, att I behagen
de fromma profeter! Till gagn en gång
det kanske kan bli — för magen.

Pumpernickel.

Den förskräcklige.

Ett äfventyr till sjös.

Jag var ung och rik — på fantasi, fast fattig på mynt; men har man fantasi, kan man ju ega allt — i inbillningen. Jag var sådan att jag såg haf och grönskande öar på en tébricka med litet utslaget vatten, eller Marius på Karthagos ruiner i en tiggare, som sträckte sig på en nedbruten kalkugn. Liksom, när man ser genom en bit af en sönderslagen butelj, allt får ett grönaktigt utseende (n. b. om glaset är grönt), så gaf min fantasi en romantisk anstrykning åt de obetydligaste händelser.

Att jag med ett sådant sinne älskade äfventyr är naturligt, och jag föresatte mig också att skaffa mig rätt många nu, då jag nyss anländt till Stockholm. För att råka ut för några kände jag att jag måste vara ensam, ty jag visste att mina medföljande studentkamraters »krassa materialism» skulle reducera hvarje äfventyr till den mest prosaiska hvardaglighet. Men det gick ej så lätt att blifva af med vännerna, oaktadt jag föregaf angelägna visiter hos slägtingar. Jag måste åtminstone dricka kaffe med dem hos Rydbergs. Vi gingo in och förtjustes alla af den praktfulla inredningen. Gossarne tyckte visst att speglarne voro vackra, då de så gerna sågo i dem. Jag —

på hvilken, jag måste erkänna det, modren natur icke slösat någon yttre skönhet — förargades öfver detta speglarnes mångdubbla »γνωϑισεχυτου», men den tanken tröstade mig att så ytliga varelser som speglar säkert förblanda jaget med det yttre och tillfälliga.

Nåväl — vi speglade oss med mer eller mindre nöje, drucko vårt kaffe och skildes.

Jag for genast till Djurgården, der jag ansåg att de mest olikartade äfventyr borde möta mig. Men det såg ut, som om mina grofva lögner för kamraterna omedelbart drogo straffet med sig, ty äfventyren voro liksom bortblåsta. I min förtviflan ville jag ställa till »ett städadt gurgel», för att få ett äfventyr i gång; äfven det var förgäfves. Motparten var för undfallande, mitt sinne veknade och jag lemnade honom i ro.

Efter länge fruktlösa »drifverier» beslöt jag fara hem och gick ned till bryggan. Jag vet ej, om jag gått för sakta, eller tiden gått för fort, alltnog — ångbåtarne hade upphört för dagen. Detta var en förarglig omständighet, som gaf mig åtskilligt att tänka på, helst jag bodde på Söder.

»Skall jag gå en half mil midt i natten eller afvakta morgonen under någon omhvälfd båt — eller skall jag taga kläderna på nacken och simma öfver? Leander sam ju öfver Hellesponten, och den är väl bredare än här... men jag glömmer att han hade Hero väntande på andra stranden, då jag...

Här afbröts jag i mina funderingar af ett slag på axeln och dessa, med en djup något skroflig röst uttalade ord:

»För tusan, min unge herre! inte är det skäl i att sitta och se efter månan, då han är i nedan. Dessutom kan nattdimman vara farlig för ert, som jag förmodar, fint bildade bröst».

Jag spratt till, vände mig om och befann mig vis à vis med en man, hvilkens yttre var, lindrigast att säga, mindre behagligt. Det var en undersätsig karl med breda skuldror, högt bröst, nacke som en tjur och ett ofantligt hufvud, betäckt af en filthatt, som lät en skog af rödt, sträft hår skymta fram undan det breda brättet. Hans skarpa röst och skelande ögon, som tycktes ega kattögons förmåga att genomtränga mörkret, bidrogo icke att minska den obehagliga beröring, jag erfor vid den ironiska vändningen i hans tilltal.

Som jag ej hade något bättre att svara, omtalade jag min förlägenhet.

»För fan, ingenting annat!» utropade han med en ansats till glädtighet, som föreföll mig rätt hemsk från en sådan mun; »jag bor också på Söder och skall just fara hem, min båt ligger der;» — och han sträckte ut en hand värdig en gladiator; — »men först måste jag hemta någonting derborta, der ni ser lyktan. Följ med, om ni vill, eljest vänta. Kommer strax, som de förbannade kyparne säga».

Jag följde honom tigande. Hans raska gång lemnade mig något efter, likväl var jag nog nära för att se, huru han ur ett hål i muren framtog ett föremål, som skimrade till vid det ovissa skenet af den flämtande gaslågan.

En obestämd aning om fara genombäfvade i detta ögonblick mitt inre, och, hade det ej stridt mot min stolthet, skulle jag tagit ett hastigt farväl och aflägsnat mig.

Först sedan vi stigit ned i båten, och mannen frågat mig, om jag ville ro, tog denna aning en bestämdare form. Då genomkorsade som en blixt den tanken mitt hufvud: »han vill mörda mig. Karlens gemena utseende, som ej stämmer öfver ens med hans godhet att vilja föra mig öfver utan en ersättning, som han synes väl behöfva, det der han tog upp ur källargluggen, och som

blixtrade till mot lyktan — hans uppmaning att ro, som säkert afsåg att mina händer skulle blifva sysselsatta och gifva honom ett lättare arbete».

Hemska tanke! Allt öfvertygade mig om hvad klockan var slagen....

Dom, dom, dom! ljöd det plötsligt liksom ur luften. Det var klockan i Katarina, som slog tolf. En svettdroppa glänste ett ögonblick på min panna och föll isande kall på min hand... Hu, hvad det klang hemskt! Det var liksom en dämon hade ridit på hvarje tonvåg och med hes stämma hviskat: »död och dom»....

Detta är väl den enda klockringning, som bestås vid min graf, och vågornas vemodiga sqvalp mot stranden min enda liksång, då man helt säkert antar mig vara en sjelfspilling, om jag flyter i land, sedan jag druckit brorskål med aborrarne...

O, att allt detta vore en hemsk villa!...

Fåfänga önskan! Der sitter ju den hemske mannen, och — det är ju jag, som sitter här?

Nu tar han åt knifven!!!

Nej, han knäppte igen en knapp. —

Hvad allting förefaller mig dystert i qväll! Om jag skulle sjunga för att skingra mina tankar? »Drick ur ditt glas»...

Nej, det går ej! Det är åsynen af dessa skepp, hvilka spöklikt skymta fram och försvinna i nattdimman liksom lika många »flygande holländare», som göra mig så kusligt stämd.

Jag släppte årorna och en djup suck smög öfver mina halföppnade läppar.

Mannen såg förvånad på mig. Jag märkte det och fortsatte åter min rodd och min dystra tankegång.

Hvad det käns bittert att dö just nu! nu, i min lefnads vår, medan mitt hjerta ännu slår varmt och mina

blickar först skåda in i ett lif, hvars skönheter så ofta hägrat för min tjusta syn. — Dock, nej, jag vill icke dö! — eller, om så är mitt öde, skall jag dock sälja mitt lif så dyrt som möjligt.

Här hvilade jag på årorna, stack handen i byxfickan, fälde omärkligt upp min pennknif och lade den lika omärkligt på roddarbänken.

En tanke genomfor mitt hufvud:

När jag nyss försökte sjunga, sväfvade på mina läppar de första tonerna till: »Drick ur ditt glas, se döden på dig väntar!» Genom att sjunga denna visa kunde jag låta karlen förstå, att jag visste mitt öde, och på samma gång imponera på honom genom min förmåga att sjunga med döden hemskt grinande imot mig. Så vida mannen egde *några* menskliga känslor, borde han i beundran öfver min oförskräckthet skänka mig lifvet.

Jag stämde upp, och — Gud vet, hur det kom sig — aldrig har min röst vibrerat af mera känsla än då. Mannen satt och hörde tyst på, hans ögon lyste, som jag tyckte, af mordlust, och när jag slutat, sprang han upp, körde handen inom rocken och skrek:

»Ni skall, ta mig fan ha» . . .

»Hvad för slag?» stammade jag och grep krampaktigt om knifskaftet.

»En konjak för ni sjöng så bra», rimmade båtmenniskan och drog fram sitt farliga mordvapen.

»En konjak bara!» . . . Och jag drog en suck af lättnad.

Likväl dröjde det ett ögonblick, innan jag hemtat mig från min förskräckelse, och först efter en misstrogen blick på buteljen tog jag mig en dugtig

Klunk.

Dryckesvisa.

(Efter *M. C. Bruun.*)

Kom hit, du vinets muntre gud,
och herska med din milda spira!
Var glad! det är ditt högsta bud,
vi derför som vår kung dig fira.
Ditt ok är lätt och ljuft ditt tvång;
dig hyllar hjertevarmt vår sång!

Din tron står fast, orubbelig
förutan lifvakt och kanoner,
ej sabelskrammel vaktar dig,
du prisas ej med hycklets toner;
ty i din sköna monarki
är jemlikhet och hvar man fri.

På kungars sed mot andras land
en gång du höjde stridens fana,
men ej med sköfling, mord och brand
du tecknade din äras bana —
ack, nej, du göt blott drufvans blod,
hvarhelst en skog af rankor stod!

Kom ovän, bjöd du vin — och han
snart mangrant till dig deserterat,
och rikast ädla saften rann
för den, som först kapitulerat;
han se'n som hederstecken bar
en drufvoklase stor och rar.

Så for du jorden rundt — kling! klang! —
och intog riken, flaskor tömde
och trollade med mer talang
än nå'nsin Moses vidtberömde:
för dina slag ur klippans sköt'
ej vatten, nej, blott vin det flöt!

Ditt lefnadsglada, ystra skick
ett halftjog kungar sökte dämpa.
Den buttraste i spetsen gick,
men kunde ej din makt bekämpa;
han tog till bens och gnodde bort,
men bet i gräset inom kort.

Nu sträckte hären bums gevär.
Der stodo kungarne i fara!
Då sad du: »Er min nåd, jag svär!
Men kypare I nu sku vara:
fort! skänken i åt gammal, ung,
och hyllen mig som eder kung!»

Vid bägarklang ljöd: »Konung, hell!»
och drufvokullars genljud klara. —
Så, Bacchus, ock vår sång i qväll
må vida rymder återsvara:
var konung här vid detta bord!
var ensam konung på vår jord!

T—k.

»Mönsterherrar».

Skiss-mönster af *Gabbe*.

Det var i våras. Solen sken; marken höll på att bli grön; blåsippor funnos att plocka; lärkan, eller kanske det var bofinken, drillade; ja, det var alldeles som det brukar vara »om våren».

Vid den tiden företagas beväringsmönstringarne i Svea land.

På en gästgifvaregård i — nå, namnet gör ingenting till saken — hade beställts middag för länets höfding, med svit: regimentsläkaren, auditören m. fl., eller de s. k. »mönsterherrarne». Gästgifvaren bakade, kokade, fejade och reqvirerade en hel vecka förut för att få tillställningen så fin som möjligt. Soppa, fisk, fågel, sparris, dessert o. s. v. — allt stod redo.

Den stora mönstringens dag var inne. Hållkarlen sändes till jernvägsstationen för att mottaga de »höga» gästerna. Rigtigt! med middagståget anlände tre frodiga gestalter i långa resrockar.

— Ursäkta! det ä' fälle mönsterharra, kan jag tro? — sporde hållkarlen, skrapande med foten.

— *Mönsterherrarne?*... Ja... javisst! — inföll genast en af långrockarne.

Och så bar det af till »Gästis».

Gästgifvaremor, redan underrättad om ankomsten, tillkännagaf: »bordet är serveradt!» och neg så djupt att hon höll på att aldrig komma upp igen.

De tre resenärerne slogo sig muntert ned kring middagsbordet och läto sig välfägnaden väl smaka. Cadier eller Davidsson skulle ej ha kunnat arrangera det bättre.

Champagnekorkarne sprungo i luften; stämningen blef allt mera lifvad. Just som desserten var förtärd inträdde i rummet — tre herrar i uniformer. Och jemte dem kom gästgifvaremor inspringande med andan i halsen.

De nykomne voro landshöfdingen, läkaren och auditören.

— Körs i alla mina dar! Hva' ä' dä här för spitakel? Ä' inte harrarne, som ätit och druckit, mönsterharrarne? — skrek gumman förtviflad.

— Jo, visst ä' vi »mönsterherrar», d. v. s.: vi ä' handelsresande, som medföra manufakturmönster! — svarades muntert af den förstkomna, nu något lifvade trion.

Härpå följde en skrattsalva, hvari landshöfdingen med sällskap hjertligt instämde, emedan de upptogo skämtet som ett lustigt qui pro quo.

Lyckligtvis hade gästgifvaremor mat öfver i skafferiet, så att det senare partiet ej heller blef utan middag, om också ej fullt så lukullisk, som den först anordnade.

Landshöfdingen fann dagen till och med så glad, att han inbjöd profryttare-triumviratet på kaffe och »avec» tillsammans med de andra »mönsterherrarne».

Riddaren.

När forntidens riddare drog
stolt inom torneringens skrank,
hans eldiga öga log
och hamrade skölden var blank.

Hans fäderneärfda svärd
bar tidens blodiga glans
och arla var handen lärd
att svänga med kraft sin lans.

Hårdt skiftades ymniga hugg,
och dagsarbetet var strängt,
och gångarens man och lugg
med röda fläckar bestänkt.

Stolts jungfrun med priset i hand,
hon bidde med skälfvande barm,
och rodnande kinders brand
blef hvit vid de kämpandes larm.

Men hög på sin gångare god
och skölden blänkande klar
han kom, som, ypperst i mod,
i täflingen segrarn var.

På knä inför tärnan så fin
i ädla borgfruarnas lag
den bräddade bägarens vin
han tömde ut i ett drag.

På knä inför tärnan så huld
han fick uppå riddarevis
den strålande kedjans guld,
som var torneringens pris.

Men ej blott en gyllene ked,
ej blott högt skummande vin,
ty priset, hvarföre han stred,
var tärnan, så fager och fin.

* *
*

Nu brytas ej brynjor så lätt,
nu hagla ej huggen så hvasst,
men kanske bland senfödd ätt
går striden ännu utan rast.

God kämpe och utan vank,
han pröfvar båd' svärd och arm
och skölden skurar han blank,
rent stål för en ärlig barm.

Och jungfrun så fager och fin,
som glädes åt manlig strid
ännu med det ädla vin
kan bjuda den tröttade frid.

Och jungfrun, så fager och huld,
ännu har en gyllene ked,
sitt hjertas renaste guld
åt kämpen, som manligt stred.

Upp derför med svärd och lans,
hugg in uti lifvets fejd!
Blott den vinner segerns krans,
som icke är feg eller lejd.

Juvenalis

Herrskap och tjenstfolk.

(Sann händelse.)

— Hvad vill det säga? Har ni något att anmärka mot formen i era betyg, fast det står att ni rekommenderas till det bästa?

— Jaha, det ä' just det, som retar oss! Jag vill upplysa frun om, att tiderna ä' sådana, att fast man är tjenstfolk, så låter man inte *kommendera* sig, hvarken i den ena eller andra formen, allraminst då man ska' flytta!

Sagor

af

Prochaska Måno.

1.

Perlan bland flickor.

Solen göt sina strålar öfver en blomsteruppfyld trädgård. Det var en idylliskt skön, förtrollande plats, såsom trädgårdar i sagor alltid äro. I synnerhet var en af bersåerna deri af ett mildt, romantiskt behag. Derinne satt just perlan bland flickor vid sidan af en blomstrande yngling (utan tvifvel perlan bland gossar).

Men perlans moder, som en stund saknat sin mest älskade dotter, föll just då på den idén att söka upp henne i trädgården. Hon smög sig sakta fram på gången, som ledde till löfsalen. Der stannade hon och lyssnade.

Se här hvad hon hörde.

»Får jag inte kyssa dig?» — sade gossen.

»Nej», svarade flickan, stolt och med förolämpad min.

»Åhjo, bara en enda gång».

»Nej, aldrig!»

Hon rodnade af förtrytelse.

»Jag vet inte, huru du ens kan begära det af mig. Tänk dig, hvad min moder skulle säga, om hon visste det. Hur skulle jag då våga visa mig för hennes ögon!»

Dessa ord gjorde den goda modern, som lyssnade bakom löfverket, så godt att höra. Hon log och tänkte för sig sjelf: en sådan flicka har jag heder af. Henne behöfver jag inte vakta.

Och så gick hon sin väg. Hon vandrade lugnt in i huset, sträckte ut sig på soffan, tog sig en härlig lur och drömde om perlan bland flickor.

»Men» — sade gossen ännu en gång — »får jag inte kyssa dig?»

»Jo» — sade flickan.

2.

Prosten och Döden.

Prosten och Döden hade en dag ett högst obehagligt samtal med hvarann.

Det var söndag. Den ljufva middagsstunden var inne. Prosten satt just vid bordet, beredd att med lystna blickar gripa sig an med en präktig kalkonstek, som Stina — hans hushållerska — burit in, under det han redan i tankarne tog sig djupa klunkar ur en med härligt portvin fyld karafin, som äfven tronade på bordet.

Då inträdde Döden.

»Är jag igenkänd?» frågade han höfligt.

Ja, han var igenkänd. Prosten steg darrande upp, och hans skinande anlete bleknade; döden var igenkänd.

»Jag var i kyrkan i dag» — började benrangelsmannen — »och hörde er predikan. En liten treflig predikan är just bland mina älsklingsnöjen. Jag blef helt förtjust i eder. Hvilka visa lärdomar den innehöll. Hvilken kristlig kärlek andades den ej. Hvad den mannen måtte vara för ett mönster, tänkte jag. Hvilket exemplariskt lif han måtte föra. Jag kan aldrig få honom i mina händer utan att göra honom ett enskildt besök. Hvad han skall bli glad att få se mig. Det skall göra mig rigtigt godt att se, hvilket enkelt lefnadssätt han för, hur han delar med sig af sitt öfverflöd åt sin lidande nästa, hur han herbergerar och kläder de fattige. Så lödo ju de uppmaningar, ni gaf edra åhörare. Och nu skola vi aldrig skiljas mer. Vi skola följas åt härifrån.

Nu skulle man se på prosten. Han var inte alls med på det. Han föll på sina knän och bad, att denna enda gång åtminstone slippa undan.

Då förändrades med ens Dödens blida min. Han såg på det rikt försedda bordet, och hans anlete fördystrades Det gjorde den goda själen ondt att se sig bedragen.

Men prosten, som förstod hans mimik, tog i det samma kalkonen och portvinsflaskan och bar dem ut ur rummet. Han inträdde derpå helt ödmjukt och sade:

»Hädanefter skall jag lefva af endast den tarfligaste spis. Så länge det fins fattige, som svälta, skall jag inte lefva i öfverflöd».

Döden återtog då betydligt mildare:

»Utanför er port såg jag en liten flicka, som stod och tiggde. Hon var höljd i trasor och utan hem. Det var ju ni som sade: kläder de fattige.

»Stina!» — ropade prosten genast. »Säg åt flickan,

som står utanför porten, att komma in. Gif henne kläder och låt henne äta sig mätt. Hon skall hädanefter tillhöra vårt hus».

När Döden såg, att presten var så beredvillig att efterkomma hans önskningar och bättra sitt lefverne, blef han åter glad. Han nickade derför helt fryntligt åt prosten, som stod rörd och bönfallande framför honom, samt aflägsnade sig.

En lång stund satt prosten, bäfvande och darrande, innan han vågade lyfta upp hufvudet.

Slutligen ropade han på Stina.

»Nå, såg du om han gick?»

»Ja, han gick genom grinden och ut på stora landsvägen».

»Och du såg inte, att han vände tillbaka?»

»Nej, han gick in i skogen och försvann der».

»Du är således säker på, att han lemnat trakten?»

»Ja bevars, nu kan prosten vara lugn».

»Kör ut tiggarungen och tag in kalkonen och portvinsbuteljen!»

3.

Konungen i det lyckliga riket.

Det lyckliga riket har nu för alltid försvunnit från jorden. Ingen geograf har någonsin lyckats upptäcka, hvar det en gång låg. Men på den tiden, det fans, var det ett i allo sällt och välsignadt land.

Hvad som i synnerhet var egendomligt för det landet var att man der aldrig hörde annat än loford och väl-

siguelser öfver kungen. Det var en rigtig mani der att prisa kungen och hans visa styrelse.

En sak var dock besynnerlig, nämligen att man aldrig fick se honom. Men att han fans, såg man på de kontributioner han pålade, samt på den civillista hans ministrar hvarje år lade fram för folket. Den visade tydligast af allt, att han lefde och verkade för sitt folk, om det ock aldrig fick se honom. Man hade nu vant sig dervid och var på det hela taget lika lycklig för det.

Imellertid var orsaken, hvarför majestätet inte visade sig, giltig nog. Ett år förut hade kungen nämligen en vacker dag befunnits död. Han hade blifvit sjuk mycket hastigt. Ingen läkare hade blifvit ditkallad. Han hade dött ändå. Hans drottning, som detta grep mycket djupt, — förnämligast derför att hon nu skulle upphöra att vara drottning och f. d. drottningar der i landet inte aktades synnerligen högt — beslöt att fördölja händelsen. Hon vidtalade en gammal trotjenare att vara henne behjelplig dermed. Trotjenaren afvisade förslaget med afsky. Han skulle aldrig i lifvet låta ett dylikt bedrägeri befläcka sin ära. Då gjorde drottningen honom till minister, hvarpå trotjenaren gaf med sig. Han skaffade liket ur slottet och begrof det helt inkognito på en undangömd kyrkogård. Sedan stängdes dörrarne till konungens rum, och ingen fick inträda utom drottningen och f. d. trotjenaren. Kungen hade sjelf så befalt. Så hade det fortgått ett år, då en dag en gammal gubbe kom upp till slottet och begärde att få tala vid drottningen. Han hade en låda med sig med någonting i, som han tänkte sälja åt drottningen. Han infördes till majestätet.

»Se här har jag gjort en kung åt er» — sade han och läste upp lådan och tog fram en mekanisk bild derur. — »Jag skulle tro, att den duger» — och dermed drog han

på en vef och bilden nickade och vinkade med högra handen.

Drottningen blef förskräckt. Hon trodde inte, att någon hade reda på hemligheten med den försvunna kungen. Hon såg imellertid på bilden. Den var i sjelfva verket rätt lik en menniska och kunde mycket väl passera för en kung.

»Jag tar den» — sade hon slutligen. — »Ni får 50 dukater för den; inte ett öre till!» (ty det var en mycket ekonomisk drottning).

Efter en stunds köpslående öfverlemnade den gamle sin bild för den nämda summan och begaf sig hem, icke rigtigt nöjd med priset.

Han hade verkligen tänkt att en kung skulle vara mera värd än 50 dukater.

Efter den stunden fattades intet i folkets lycka. Man fick se kungen. Man fick se honom i egen hög person på paraddagarne sitta klädd i sin mantel på tronen och nicka med hufvudet och vinka med högra handen; bakom tronen stod en lakej och drog på en vef, men det märkte ingen. Allmän förnöjelse rådde. Drottningen fröjdade sig, ty den gemålen plågade henne aldrig med några dumma invändningar och försökte aldrig att sätta sig upp mot sin höga frus vilja. Och ministrarne böjde knä för majestätet, och folket hurrade och ropade »lefve konungen!» och välsignade hans faderliga styrelse, och till och med den gamle mekanikern var helt förnöjd till sinnes, der han satt på sin kammare och arbetade på en ny bild, i det han mumlade: »om ett år är en kung utsliten. Då skall jag ge er en ny — för 50 dukater».

Den enda, som tyckte att det var tråkigt, var lakejen, som stod bakom tronen och drog på vefven.

Straffad kallsinnighet.

Ej gamla Greta längre spratt
i valsen och galoppen.
Förmögen i sin stol hon satt,
men sjuk i hela kroppen.

Med sin fatala lott ändå
hon sig försona kunnat,
om någon make, några små
försynen henne unnat.

Ej slägten henne gaf den tröst,
som hon så väl behöfde,
der ensam, i sin lefnads höst,
hon dvaldes ner i Sköfde.

Hon bröder hade dock, så visst
som hon af gikt satt svullen;
den ena, han var kontorist,
den andra var i tullen.

På skilda håll, de tänkte så:
»ej bröstarfvingar har hon;
vi äro säkra, snart hon må
förpassad bli af — Charon!»

Men för den kranka, som minnsann
höll på att rakt försmäkta,
sig presenterade en man,
som hörde till »de äkta».

Han plötsligt inför henne stod
som ängeln för Maria
och, stärkande den svagas mod,
tog sjelf sig mod att — fria.

På skalken hon berusad såg
och hörde blyg hans fråga;
ett skimmer på hans panna låg: —
vips barmen kom i låga.

Sitt tal han späckade så tätt
med språk ur helga boken;
han henne tjusade komplett:
hon nappade på kroken.

Sin sak han skickligt genomdref
och »fästman» snart fick heta; —
men denna sinnesskakning blef
ej helsosam för Greta.

All verldens väg hon gick i hast.
Spekulationer djerfva
ej slogo slint: så löst som fast
fick hennes afgud ärfva.

Vid detta slag var hemskt att se
två bröder — död och pina! —
De rasade som skulle de
fått — »rabies canina».

De skreko vildt: »på detta streck
man jesuiten känner!»
Men mannen, som var Gudi täck,
han utbrast: »käre vänner!

O! visen mig ej fiendskap!
ej tvedrägtslågan flamme! —
Om man vill göra sig ett kap,
man bör sig hålla framme!»

Harald.

Retour.

— Tusan, hvad du ser frusen och medtagen ut!

— Ja, jag har farit i kylan tour och retour mellan Riddarholmen och Reymersholm.

— Kunde tro det!... Vi ha kommit på *retour* bägge två då, gunås så visst!

Ett original.

Typ

af

Halfdan Mörk.

riginalerna äro borta, och väl det — för dem. Vår tid tål dem icke. Allt, som går vid sidan af det hvardagliga, är honom en styggelse. Han mäter känslorna med tumstock och sätter hänförelsen i litanian. Han tvingar in själen i verldsklokhetens trånga snörlif och förvrider henne efter alla modets och dagmoralens konstgrepp. Han lägger menniskan på en prokrustes-säng, stympar och krymper henne, tills hon fått den reglementerade, stereotypa formen, och tycker att Skaparen bort kunna göra sin sak bättre. Och så kallar man dessa missbildningar en utveckling i anda och sanning!...

Jeremias Winberg var så stort original som trots någon, men långt ifrån det bästa, jag mött. Han tillhörde redan genom naturens nyck det lägre species, som är öfvervägande komiskt. Stackars Jeremias! Ingen i verlden hade mindre anledning att roa andra, men få gjorde det mera än han. Ofta skedde det visserligen medvetet, men ännu oftare mot hans vilja, och som han hade otur i allt, lyckades det då allra bäst.

Då jag lärde känna honom, var han redan ett godt stycke inne på femtiotalet. Det gick mig som alla andra. Det var visst icke vackert gjordt, men antingen jag ville eller icke, måste jag draga på munnen åt honom. Han såg ut som en nötknäppare, fast utan ett spår af den gravitetiska rundning, hvarmed nürnbergerfantasien utrustar denne den godmodigaste bland alla bitvargar. Det fans knapt ett ben i hans kropp, som stod i harmoni med det andra, knapt en led, som ej gick mer eller mindre vindt. Det ena partiet sköt fram, der det ej skulle, protesterande högt mot allt hvad fysiologi hette; det andra drog sig helt naturfilosofiskt tillbaka undan iakttagarens nyfikna blickar; det tredje och fjerde hade på slump kommit der och der, men aldrig på rätt ställe, öfver allt gäckande hvarje vanlig mensklig skapnad. Och i detta förbenade virrvarr, der hvarenda lem var en del af en särskild invalid, syntes oupphörliga ryckningar, vridningar och slingringar, så att man hvad ögonblick som helst nästan väntade att få se de olika lemmarne hvar för sig ge sig af åt sitt håll. Rörligast af allt var imellertid hufvudet, som gaf efter för hvarje knyck i hans kropp, och då denna, ständigt i strid med sig sjelf, på en gång sträfvade åt alla väderstreck, var naturligtvis detta oroliga hufvud lika odecideradt. Härtill hade man nu den korta, dvärglika figuren, hvilken redan som sådan var ett mirakel. Då och då framkastade en spefogel förslag om att mäta den ordentligt med aln, ehuru förslagsmakaren aldrig lät det komma så långt, ty vid minsta försök dertill råkade Jeremias i eld och lågor. Men fast min gamle vän ej der vid lag förstod sig på skämt, hoppas jag dock, att han icke vänder sig i grafven, framför allt att han icke, efter gammal vana, stiger upp och protesterar, när jag här på fullt allvar försäkrar, att han knapt höll mer än fyrtioåtta verktum

i längd, den gamla, stripiga peruken inräknad. Frågade man honom imellertid om någon annan persons utseende, brukade han alltid med orubbligaste allvar svara: »åh jo, det är en ordinär karl af vanlig längd, liksom jag». Den hederlige Jeremias! Han tyckte sig vara »ordinär» i allt, och ingen gick mera illa åt annat folks kroppsliga och intellektuela egenheter. Hit hörde ock, att han ansåg sig sjelf utomordentligt praktisk och uttryckte det mest suveräna förakt för alla teoriens män, och det midt under det man såg honom sjelf på ett underlag af de befängdaste teoretiska påhitt göra det ena experimentet efter det andra och regelbundet hvarje gång sluta med att försätta sin ekonomi i ett brydsamt läge. Men detta kom sig, det förstås, af intriger och kabaler. För att vara resultatet af den högsta praktiska förträfflighet, tog det sig dock onekligen något bedröfligt ut, och såsom exempel kunde det ej gerna bidraga till att göra oss, hans teoretiserande trätobröder, till praktiskt folk.

Det var blott en sak hos Winberg, som han sjelf fann oförsvarlig. Det var hans förnamn.

Mest grämde det honom, att han fått det mot all rättvisa och billighet, om än till en del på grund af egna förment tvätydiga förtjenster. Fadern hade en gång för alla bestämt, att hans pojkar — öfver flickorna egde hustrun råda, så mycket mer som han aldrig fick några — skulle uppkallas efter namnen på sina födelsedagar; men då nu den nionde i ordningen sjelfva annandag-midsommar kom och störde honom i hans favoritnöje att taga ålpinnar på långref, förklarade gubben tvärt, att pojken kommit för tidigt. Om han ändå sett mindre eländig ut och ej skrikit så jämmerligt, skulle hustrun kan hända på ett eller annat sätt lyckats få sin man att fatta mysterierna i deras äktenskapliga kalendarium; men nu stod han fast vid, att olycksfogeln kommit minst en hel dag för tidigt,

och att han följaktligen skulle heta Jeremias efter almanackan, af hvilken man åtminstone icke hade att befara andra mysterier än de oskyldiga försöken att spå väder, hvilket för resten en gammal, passionerad fiskare, som han, fann både resonabelt och begripligt.

Jeremias! Mången anser mannens horoskop ligga i hans namn; men i detta fall åtminstone hörde ej Winberg junior till dem, ty så vidt hans förnamn skulle betraktas såsom inbegreppet af allt möjligt jämmerligt, fann han det ingalunda passa in på honom sjelf. Men hvad hjelpte det, då han ändå drogs med det välsignade namnet! Visserligen sökte han så mycket som möjligt emancipera sig från gamla testamentets olycksalige profet, visserligen hörde man honom häftig och desperat bevisa, att namnets verkliga betydelse, i synnerhet tillämpad på honom sjelf, var »den af Gud upphöjde» eller något dit åt — förnedringen lät ändå aldrig vänta på sig: alla skrattade åt honom, ropade Jeremias och skrattade på nytt, kallade honom en lifslefvande, förkroppsligad klagovisa, en klagovisa på två versfötter och Gud vet allt.

»Och jag, som kunnat heta David!» suckade han ibland med tanken på sin verkliga födelsedag och genast öfvergående på deras sida, som i namnet sågo förutsägelsen af mannens öden. Hur mycket hade inte då varit annorlunda! Då hade bestämdt äfven jag blifvit en berömd sångare, fast jag inte gnält psalmer. För det säger jag er, smågossar, att till skald var jag ämnad af naturen och skald är jag, begriper ni, ännu, men» — och härvid knyckte han på kroppen och nickade betydelsefullt — »men en skald med ett högst ovanligt praktiskt förstånd, som använder höge gudars gåfva till hvardagslifvets förljufvande.»

Härmed hafva vi i sjelfva verket kommit in på Jeremias Winbergs starkaste sida.

Genast vid vårt första sammanträffande lade han den i dagen. Den person, som presenterade oss, hade knapt hunnit nämna våra namn, förr än Jeremias, vänd till mig, utbrast:

»Ödmjuke tjenare!
En skald, en rimmare,
en broder i Apollo — he?»

Jag var visserligen ingenting annat än tidningsman, och så vidt jag vet, gror ingen lager på publicitetens torra hedar; men som Winberg sjelf helt enkelt presenterats som kryddkrämare, lät jag udda vara jemt, och han fortfor utan att hemta andan:

»Jag älskar sången,
ja, mer än mången,
jag älskar sångarne som mig sjelf,
ty fast en våg blott på tidens elf,
som snart skall krossas i fallets branter,
jag dref upp blommor kring klippans kanter,
och mången själ, arm på hopp och tro,
jag med min sång vaggade till ro.»

»Det var fan till kryddkrämare!» tänkte jag för mig sjelf, och Jeremias måtte ha gissat mina tankar, ty ryckande på sig som om stunden för de sjelfrådiga lemmarnes skilsmessa varit inne, återtog han med en liflighet, som kom orden att trängas på hans läppar:

»Ja, född till sångare är jag vorden,
och fast en krämare här på jorden,
min arfvedel jag i himlen fått,
som kreditorerna icke nått.
Och gå de mig någon gång på lifvet,
jag med min sång genast tystar kifvet,
och alla falla de till mitt bröst,
och alla ha de ett ord till tröst:
»sjung bara ut, om du vill ha mera;
vi ögonblickligen diskontera!»
Så skaldegåfvan jag nyttja vet.
— Säg, kan ni det?»

Nej, det kunde jag inte.

Men nog önskade jag i mitt stilla sinne, att kreditorer i allmänhet ville med botfärdiga hjertan falla sina olyckliga gäldenärer om halsen och bönfalla om att få diskontera vidare på några fattiga rim.

Jeremias fortfor på samma sätt hela den timme, vi denna gång tillbragte tillsammans. Rimmet tycktes ha blifvit hans hvardagsspråk, ehuru han naturligtvis aldrig tog det så noga med dess rykt eller ens alltid brydde sig om att göra sig begriplig. Sedermera kom jag ock under fund med, att han i en viss stämning knapt kunde få fram en mening utan rim eller assonans. Också led vår vän aldrig värre än när han, vid utförandet af sina många inkrånglade processer, måste upp för domstolen, der han ansåg det rådligast att sänka sig ned till vanliga menniskors språk. Apollos lyra väger fjäderlätt på Justitias våg, och Jeremias befarade med skäl, att hvar han än kunde komma att vinna sin lager, icke var det i polisen. En gång, då motpartens advokat gick något illa åt honom, förlorade han dock besinningen, och med de små armarne utsträckta och knyckande på hela kroppen, efter vanligheten, utöste den ohjelplige metromanen ett rimsvall, som vid ett lämpligare tillfälle troligen inbragt honom applåder, men här blott föranledde ordföranden att kalla honom till ordningen, under förklaring att det hvarken fans rim eller reson i hvad han sade.

»Hvad behagas? Fins det icke rim i det?» utbrast Jeremias, alldeles ur stånd att styra sig. »Jag anhåller att få in det i protokollet. Inte rim! Nå, så hör på då!»

Och nu dammade han på igen, utan att vidare låta störa sig af ordförandens försök att hejda inspirationens flygt. Så länge paroxysmen varade, fans det ingen möjlighet att tysta honom, och slutet på hans versifierade

impromptu blef, att han fick plikta 3 och 16. banko för oskickligt uppträdande inför rätta. Att till råga på allt bli bötfäld för sin poesi! Jeremias Winberg är troligen den ende, som råkat ut för dylikt, ehuru visst icke den ende, som förtjent det. Men djupt gick det honom till sinnes. Han tog alla åhörarne till vitnen på, att det ej fans någon rättvisa till der i staden, och att det ännu mindre fans en gnista poesi hos dess jurister. Hotad med ytterligare böter, återkallade han dock ögonblickligen sina ord, under bedyrande att han blifvit alldeles missförstådd och tvärt om hyste den största aktning för vällofliga rådhusrättens oväld och juridiska insigter, för att icke tala om dess beundransvärda poetiska omdöme. Denna harang, företrädesvis ställd till de bägge illiterate rådmännen, räddade honom visserligen från plikten, men nog fick han vid målets afgörande anledning att ännu en gång taga tillbaka sina ord.

Det säger sig sjelft, att poeter och skriftställare voro Jeremias Winbergs folk, och han ordentligt vurmade för 30-40-talens författare. Boende i en aflägsen landsortsstad, hade han dock aldrig varit i tillfälle att närma sig någon af dem. Så mycket mera skröt han öfver att han en gång som pojke sett ryggtaflan på August Blanche, då denne ännu låg i Upsala och tenterade till studentexamen. Det var hans ljufvaste minne. Han kände sig både rörd och stolt vid tanken derpå, och Gud vet, om han icke drömde om denna oförgätliga ryggtafla. En dag i Augusti 1868 sökte jag ge Blanche en beskrifning på Jeremias och omnämde dervid äfven dennes nästan rörande beundran för den snillrike författaren, ryggtaflan icke till förglömmandes. B. log ibland ett godt leende och gjorde då och då en anmärkning, som med ens stälde den bild, jag ville teckna, i en klarare dager för mig sjelf. Hvem vet också, om ni icke, i fall ej döden så

plötsligt kommit imellan, fått se den originele rimmaren i en af författarens oefterhärmliga bilder ur verkligheten. Hur som helst härmed, gaf mig Blanche sin fotografi och bad mig lemna den med en helsning till Winberg, när jag åter träffade honom. Den dagen kom aldrig, men nog sände jag honom fotografien och helsningen. Att bägge skulle blifva af ett obeskrifligt värde för honom, visste jag nog. Knappast anade jag dock, hur svärmiskt hans djupa känsla här skulle söka sig uttryck. Men derom sedan.

Ungefär vid denna tid hände honom något, som satte alla hans bekanta i största förvåning. Han råkade bli gift.

För denna lycka, om det eljes var någon, hade han sitt rimmeri att tacka. En dag gaf han sig af en half mil utom staden för att helsa på en förmögen landtbrukare, hvars borgen han sökte för ett kapital, afsedt att uppoffras på något nytt förfluget experiment till den inhemska industriens upphjelpande. Landtmannen var rädd om sina pengar, men bjöd derimot på toddy i stora ölmuggar, och som Jeremias derigenom vardt fördröjd, tog han vid afskedet en genväg öfver några öppna ängar. Han hade dock ej hunnit långt, förr än ett ilsket bölande hördes på afstånd, och kastande en blick åt sidan, såg han en tjur komma sättandes efter. Det fans intet ställe i närheten, der han kunde söka skydd; det återstod honom ingen ting annat än att springa för lifvet. Jeremias rände också i väg, så fort hans korta ben och svaga, gängliga kropp tilläto. Tjuren kom honom dock för hvarje minut närmare. Ansträngningen och ångesten frampressade stora svettdroppar på vår stackars väns panna, och som alltid, då han blef upprörd, började han midt under språnget rimma af alla krafter. Aldrig hade hans pegas skenat värre än nu, aldrig han sjelf heller. Det

var både ömkligt och löjligt åt det. Jeremias sprang förut och rimmade allt hvad han kunde få ur halsen, tjuren sprang efter — och gjorde något annat. Det ena som det andra var för dem bägge den naturligaste sak i verlden. Till sist, då den bölande tjuren redan var honom tio steg nära, nådde Jeremias en hög gärdesgård, på hvilken han klängde upp och ögonblickligen kastade sig handlöst ned på andra sidan.

»Herre Jesses, menniska, hvad tar ni er för?» hördes en röst skrika.

»Uff! ... puh! ... jag dör!» rimmade Jeremias flåsande och nästan medvetslös ... »He?»

Han famlade med händerna, kände något röra sig på marken under honom, och då han, på nytt förskräckt, hastigt såg upp, fann han sig ligga midt i famnen på en något bedagad fru, nästan dubbelt så lång som han sjelf och rund som en tunna.

»Ängel! ...»

Och nu skulle ni hört honom! Glädjen öfver räddningen och det pikanta i den nya situation, hvari han så oförmodadt blifvit försatt, kommo hans svada att flöda i en nästan otrolig grad. Han rimmade hela qvarten, under det frun, blek af förskräckelse, knapt vågade röra en lem, fullt öfvertygad, som hon var, att den i gräset bredvid henne sittande galningen kom direkt från dårhuset. Småningom förbyttes dock hennes fasa i undran, ty allt efter som Jeremias blef lugnare, svarfvade han till hennes egen ära de grannaste fraser, som hon aldrig hört någon klok göra efter, och innan halftimmen gått, såg man dem helt familjärt sitta på hvar sin sida om den matsäck, hon haft med sig på sin eftermiddagsutflygt och nu dukade upp. Härunder erfor Jeremias, att hon var enka efter en bryggare, som utom henne sjelf och fem barn lemnat efter sig ett i full gång varande bryggeri jemte fastighet

i staden och icke så litet jord der utanför samt närmare fyrtio tusen kronor i säkra inteckningar. Bryggarne i landsorten börja som drängar och sluta som »samhällets förmögnaste och mest aktade män», såsom det heter i tidningarnes minnesrunor. Ju längre enkefrun talade om sin ekonomi, dess mer spetsade Jeremias öronen. Hans egna affärer voro vid denna tid ohjelpligt förstörda, och kreditorerna nöjde sig ej längre med löften, vare sig på vers eller prosa. Så mycket djupare intryck gjorde de förra på den vid dylikt språk ovana bryggarenkan, och hur nu Jeremias manövrerade, blefvo de efter några veckor förlofvade och kort derpå gifta.

Vi skola ej uppehålla oss härvid. Man har sagt mig, att han fick bittert ångra denna förhastade förbindelse. Han vardt förstämd och skygg, ja, han hördes allt mera sällan rimma. Det var ett dåligt tecken.

De farhågor, man hyste, visade sig allt för grundade. Två och ett halft år efter sitt giftermål var han död.

Kort derpå erhöll jag genom en vän ett bref, skrifvet af Winberg på sjuksängen och innehållande det porträtt, Blanche genom mig sändt honom.

Döden skingrar mycket, töcken, villor och flärd. De högtflygande tankar, Jeremias hyst om sig sjelf, voro nu bortblåsta eller hade uppgått i tron på en högre utvecklingsform. För öfrigt framgick det af hans bref, hvad jag visste förut, att han ingalunda varit blind för de besynnerligheter, som visade sig hos honom, utan tvärt om mången gång begagnat sig af dem för att dölja, hvem vet hvilka hjertats qval. Med allt detta var han samme originele Jeremias som alltid. Han skref:

»M. k. B.!

När du erhåller detta, har Jeremias upplefvat sin första lyckliga dag. Han har dött som bryggare; det är det värsta.

Det dyrbaraste, jag eger, testamenterar jag dig. Då jag fick det genom dig, är ock du närmast till det. När ditt öga faller på porträttet, skall du kanske äfven någon gång minnas mig, utan att skratta åt det eljes löjliga i denna idéförbindelse.

Under gladare dar hotade du mången gång på skämt att skrifva något om mig. Skrif, du, gerna. Men vänd icke ut och in på mig. Har aldrig tyckt om att göra mitt innersta till föremål för andras begapande, och kanske förklarar det mycket. När man bär på obotliga sår och vill skydda dem för den kärlekslösa verldens blickar, tar man så ofta narrkåpan på. Framställ mig också sådan jag visade mig. Nog duger jag att skratta åt. I lifvet hämnades jag blodigt med att grina igen; der uppe skall jag le ett olympiskt löje.

Gud med dig, min gosse! Vi träffas nog en gång. Då skall du få höra något till harposlag af

Jeremias.»

Af den vän, som sände mig brefvet, erfor jag, att älsklingsförfattarens porträtt följt Winberg öfver allt, och att hans matta öga sökt det ända till det sista. Så fick ändå hans innersta åtminstone i ett fall sitt sanna uttryck, på samma gång hela hans lifs trängtan tog ut sin rätt. Han var en varm, trofast, djupt och innerligt anlagd själ. Men naturen hade redan från första stunden gjort honom till sin lekboll, förhållandena stälde honom på en plats, der hans undertryckta anlag togo en förvänd riktning, och kalla hjertan gjorde resten.

Vid jubelfesten.

Trögelin. Tockna skrymtare! . . . Professorsgubbarne ha klädt sig i mössa för att det inte ska' synas att de ä' — »i hatten».

Rebecka.

När den unga, blomstrande Rebecka
mötte Eleazar vid sin brunn,
skyndade hon strax att vänligt räcka
vattenkrukan till hans torra mun.

Men som hon var en förståndig flicka,
tänkte hon, att detta ej var nog;
derför gaf hon hans kameler dricka,
och på sådant sätt hans hjerta tog.

Flicka! hvarje man du lätt skall fånga,
om af henne du exempel tar;
vattna hans kameler: dessa många
böjelser och vanor, som han har.

Är han lärd, så låt din båt helt varligt
följa *hans* på vetenskapens elf;
uppå ytan är det ej så farligt,
och för resten styr han kosan sjelf.

Är han huslig, bör han ej så sällan
möta dig med köksförkläde på,
och på landet kan du allt imellan
mjölka korna så der apropos.

Är han böjd att ekonomisera,
för din hushållsbok med mycken flit!
och låt honom hjelpa dig addera,
när han stundom kommer på visit!

Älskar han att baltriumfer vinna
och i dansen sväfva kring så lätt,
offra gerna att hans tycke vinna
än en timma på din toalett!

Skulle han en svärmisk yngling vara,
hvilken älskar sång och poesi,
gäspa aldrig! Lyssna troget bara,
tills han svär på, att du har geni!

Är han en bland politikens männer,
läs då hvar broschyr, som kommer ut,
skrif dig in bland »värnepligtens vänner» —
der fins många fruntimmer förut!

Med skön konst han kanske laborerar
såsom målare, som pianist,
prisa då hvad helst han producerar,
snart bedyrar han, du är artist!

Med ett ord, du bör dig intressera
strax för allt, som vann hans sympati,
och på så sätt kan det ej mankera
att i dig han skall betagen bli.

Tro ej mannen städs sig fånga låter
af din skönhet blott och ditt behag,
nej, ditt öga bör ock spegla åter
några bilder af hans kära jag!

Unga flicka! vill du hjertan vinna,
tag exempel af Rebecka då!
Ingen man du på din väg skall finna,
som kan den taktiken imotstå.

Vill blott för en tid hans törst du släcka,
tryck då dina läppar mot hans mun;
men skall sympatin för lifvet räcka,
vattna hans kameler vid din brunn!

L—g.

Hälften hvar
eller
Hin ondes andel.

Han. Särdeles bra spektakel i går på Mindre teatern! Båda två voro vi belåtna.

Hon. Ack ja! Jag såg på Den Onde . . .

Han. Och jag på Den Ondes Besegrare.

En spöknatt vid Skokloster.

Det var en solig, varm julidag, en sådan, då nästan endast biliner röner efterfrågan på Upsalas värdshus. Jag dref så vackert ned för Fyrisstadens hamngata, Östra Ågatan, som vid denna tid af året ej företer någon synnerlig liflighet. Man ser ock en och annan gammal öfverliggare, som tycker »Upsala är bäst», någon arbetsmyra, som håller på med sitt »sista ämne», någon melankolisk skepnad, hvars sista ordinarie »rek» ej räckte till för hemresan, och som derför är ond på pappa, universitetet, hela verlden, utom sig sjelf.

Under min vandring såg jag en landsman stående på »vestgötaspången», fördjupad i den allvarliga sysselsättningen att rifva en lunta i små bitar och iakttaga, hur dessa af Fyris' små vågor i nyckfulla bugter fördes ned mot fallet. I tanke att kanske kunna vara honom behjelplig, gick jag fram till honom och sporde, hvad han höll på med.

»Med flytande latin», blef svaret.

Jag misstänker, att min witzige landsman länge stått och lurat på tillfälle att få glänsa med sin witz, ty det dröjde ej länge innan han gaf mig prof på det vänliga

sinnelag, han hyste imot mig. Efter några anmärkningar om hettan och obehaget af att vistas i staden yttrade han nämligen:

— Olle P., du vet, han som bor ute vid Sko, var i går inne i staden och bad mig komma ut och helsa på. Du kan gerna följa med, så resa vi i eftermiddag.

Med en snabbhet, som ett litet grosshandlarefrö kunnat afundas oss, gjorde vi ett öfverslag öfver vår affärsställning först hvar för sig, sedan gemensamt, beräknade omkostnaderna både brutto och netto, hvarpå vi belåtna med resultatet skildes för att träffas klockan 3.

På ångbåten funnos flere små karavaner af stadsqvalmet flyende medmenniskor, och tillsamman med en vermländing bildade vi en liten grupp, hvars ena tredjedel dock var temligen dyster. Vår vermländing tycktes nämligen nedtyngd under en djup sorg, och för att visa folk, hur hyggliga studenterna äro, för att glädja föräldrar, som ha ättlingar i Fyrisstaden och slutligen för att hedra personen i fråga vill jag berätta orsaken till hans bekymmer. Han var ett mönster af ordentlighet och öfverskred nästan aldrig den summa, han anslagit till sitt vivre för hvarje dag. Imellertid hade han dagen förut i ett svagt ögonblick gått ifrån sina grundsatser och festat upp ett par da'r i förskott, och för att utjemna balansen hade han beslutit att indraga sitt middagskaffe under tio da'r; det var detta, som fördystrade hans unga lif. Vi tröstade honom imellertid med, att ingen hvarken gudomlig eller mensklig lag kunde ålägga honom en sådan försakelse tio da'r å rad; han egde rätt att utsträcka sin botgöring under de närmaste tio veckorna eller månaderna, ja, hvarför inte rent af åren. Detta sätt att se saken tröstade honom, och lika glada och leende som de små Mälareholmarne, fastän ej så vackra, anlände vi till Sko.

Vår värd och hans kontubernal, en glad kalmarit, voro händelsevis nere vid bryggan (de och deras pincenez'er voro händelsevis der vid hvarje ångbåts ankomst). Sedan vi presenterat vermländingen företogo de af oss, som ej varit der förut, den sedvanliga turen genom slottet. Vi fingo fyra, fem våningar konst och historia till lifs på ett par timmar, en allt för stark dosis för att vara smältbar. Sedan den »officiela delen af festen var öfver» och vi fått oss litet lekamlig föda, skämtade vi bort den vackra qvällsstunden tills det blef tid att »tänka på refrängen.» Då upptäcktes det, att vår vermländing, likt en gammal rutinerad lazzaron, icke egnat en tanke på att skaffa sig nattherberge, och det blef frågan om, hvar vi skulle göra af honom; sjelf tycktes han föga intresserad af ämnet. Under diskussionen iakttog han ett prisvärdt lugn och fann sig lika lugnt i öfverläggningens resultat, att eftersom vi tagit honom i båten, eller rättare på båten, så finge vi väl dra honom i land. Vi bröto derför upp och tågade genom slottets gamla, ståtliga lindalléer och vidare öfver slumrande små skogsbackar bort till sommarnöjet, der vi ordnade åt oss, så godt vi kunde. Jag fick min sofplats midt på det stora slagbordet, och det var ej den sämsta.

Sedan de andre krupit till kojs och jag serverat mig på bordet, under vermländingens förmaning att vara nöjd med min ställning och icke ge mig af ner på hans fötter, insomnade vi.

Oss blef dock icke en lugn natt unnad.

Vi hade kanske sofvit en timme, då dörren slogs upp med en skräll, in skred en mörk skepnad och frågade med dånande stämma:

— Hvar ligger Karl den tolfte!

Vi reste oss upp i våra bäddar, gnuggade oss i ögonen och stirrade mot fridstöraren. Mörkret, vårt halft

omedvetna tillstånd, den hemlighetsfulla frågan, den högresta skepnaden i rummets mörkaste del, allt bidrog att göra stämningen hemsk. Några sekunder förgingo under dödstystnad! Jag väntade att vår nattlige gäst skulle försvinna genom väggen eller att något annat underbart skulle inträffa. Men jag misstog mig, han tog i stället ett steg fram i rummet och närmade sig vermländingen. Vare sig för att undfly faran eller emedan han var för stolt att utbyta sitt ärliga namn mot ett annat, vore det också ett kungligt, sträckte denne ut armen och pekade mot vår värd, sin närmaste granne, sägande: der.

Nu vände sig spöket till denna och hviskade med sträf röst:

— Ge mej dropparna!

Dropparna? hvad mente han med det? hvad kunde han ha för illdåd i sinnet? — Dessa tankar genomkorsade min hjerna. Vår värd tycktes dock taga saken lugnare och, underkastande sig sitt öde, steg han upp och fick tag i en flaska »hoppmans», som han räckte gasten. Denne tycktes nu nöjd, tassade bort och stängde med en för alla spöken efterföljansvärd ordentlighet dörren efter sig.

Vi sjönko ned på våra bäddar och andades djupt, men allt för sömnige, för att känna någon håg att antasta spöket eller vara så granlaga att spionera på dess steg, insomnade vi så lugnt, som om det aldrig spökat, icke ens i vår mormors ungdom.

Vid femtiden började solstrålarne leta reda på oss; armar och ben sträcktes betydligt längre, än täckena räckte, och nu kom nattens äfventyr på tal. Hvem var det, som frågat efter Karl den tolfte? Hörde du det? Ja, visst. Än du? korsade frågorna och svaren hvarandra. Alla hade hört det utom Olle P., vår värd. Vi voro dock fyra i alla afseenden friska personer, som hört denna mystiska fråga, som säkerligen icke kunde ha

kommit ur någon dödligs mun, och det var således icke värdt för den femte att spela tviflare. Han tycktes till slut öfvertygad, men upplyste oss småleende, att den nattlige besökaren varit hans värd, egaren af stugan. och att hans hustru troligen blifvit sjuk under natten, hvilket varit orsaken till hans anhållan om droppar. Vi blefvo mycket missnöjda med denna prosaiska upplösning på äfventyret och visste icke hvad vi skulle säga, då min landsman räddade romantiken. Kan du då säga, invände han, hvarför menniskan frågade efter Karl den tolfte? Detta var en rigtig kuggfråga, och svaret uteblef. Vi försökte en mängd filologiska, fysiologiska och åtskilliga andra —logiska förklaringsgrunder, men läto ämnet falla, då vår värd syntes mest nöjd dermed. Han fruktade, tror jag, att någon drift låg under det hela.

Under dagens lopp mojade vi oss efter gammal, god svensk sed, d. v. s. vi åto och drucko litet mer än vi behöfde, och på mellanstunderna vandrade vi omkring i den vackra nejden, insöpo den rena luften, som om vi tänkt att ta något deraf med oss till staden, gjorde enfaldiga anmärkningar öfver små busksnår, med ett ord: betedde oss som folk, som komma ut på landet en gång om året. Spöket var dock icke glömdt, det spökade i våra hjernor hela dagen, det låg i bakgrunden af våra tankar och lemnade oss ingen ro. Frampå eftermiddagen gledo vi in på ämnet, och efter några »hvarför frågade han?» och »hvad mente han?» gaf oss vermländingen ett lysande prof på sitt klara förstånd; han upplät nämligen sin mun och sade: »fråga honom».

Sagdt och gjordt. Gubben Per stod i sitt arbete ett stycke ifrån oss och såg så oskyldig ut, som om han aldrig i sitt lif hade spökat. Vi närmade oss försigtigt och inledde ett samtal, som lydde ungefär så här, undantaget det upländska målet hos gubben.

— Har I sofvit godt i natt, Per?

— Ja, har jag så. Än herrarna då?

— Jo, tack, bra nog. Men det kom någon och helsade på oss i natt.

— Ja, det var väl jag, det, för gumman min blef sjuk och behöfde droppar.

— Ja, men hvarför frågade Per efter Karl den tolfte?

Gubben stirrade förvånad på oss.

— Inte gjorde jag det inte. Jag frågade väl efter »kalledåten», som brukar ha »hoppmans» droppar hos sig.

Nu gick ett ljus upp för oss. Kandidaten, kalledåten, Karl den tolfte! Romantik, hvart tog du vägen, inte en flik af din mantel att hålla oss fast vid! Den ende, som tycktes nöjd med spökeriets utgång, var Olle P. Han bad oss dock vara tysta med saken i Upsala, ty historier växa på ett förunderligt sätt i den staden, och man kan aldrig vara nog försigtig.

Detta är historien om spöknatten vid Sko.

Men hvar är udden? Hvar är sens moralen? frågar den svikne läsaren. Benägne läsare, moralen får du skaffa dig sjelf, jag kan ej hjelpa dig dermed, så mycket mer som jag sjelf ibland nästan tviflar på, att vi funnit den rätta förklaringen. Ännu i denna stund funderar jag på, hur det kunde hänga hop med saken, och skulle jag komma under fund dermed, skall jag låta höra af mig.

Pelle Blå.

Luna.

ins, unga mö, i månskensqvällen,
när med din älskling ömt du går
och blickar upp mot himlapellen,
så svärmisk i din blomstrings vår;

mins då, hur lycklig du är vorden,
mot Luna, stackars, arma tös,
som strör sitt silfver öfver jorden
ännu som uti hedenhös.

Af ödets många, skilda lotter
den sämsta henne blef till del
och eget är att himlens dotter
ej trånat längese'n ihjäl.

Som nunnan inom klostermuren
hon blifvit dömd att ensam gå
sin gifna bana i azuren,
har ingen att sig stödja på.

Dock nunnan kan i dolda gången
ibland en älskvärd munk få se,
som ifrar, fast han sjelf trifs fången,
för systrarnas — befrielse.

Ej så med Luna, — hon har ingen,
hon kan få ge ett rendez-vous;
på färderna i stjerneringen
hon aldrig någon mött ännu.

Likväl — så tros det — lär hon hysa
det hopp, att om en glad komet
ser ögats älskogsflamma lysa,
han delar hennes ensamhet.

Förgäfves dock hon ler och svärmar!
Om blott en dristig kavaljer
den sköna sig det minsta närmar,
får strax hon byta om qvarter.

En sann väninna visst hon eger,
en mild och öm, i solen, — men
om ock dess guld i skålen väger,
blir dock väninna aldrig — vän!

För Tellus har hon alltid brunnit
och närmar tidtals sig hans ring,
men ännu har hon aldrig funnit,
att han gjort min af någonting.

Och likväl är det hon, som skänker
och — fast det ej till saken hör —
af solen »viggar», som man tänker,
det silfver, som han »rullar» för.

Ja, hon tycks skapt att allt försaka,
men det är inte nog dermed:
hur långt vi blicka än tillbaka,
hon för förtal ej gått i fred.

»På hennes månskenspromenader»
— man sagt — »får Tellus fickan full
af silfver visst, — men, himlars Fader!
hvem får då hennes lånta gull?»

En henne kallat har ett mönster
för hvarje egenkär kokett:
hon speglar sig i alla fönster
och i hvar enda vattensqvätt.

En annan gränslöst klandrar »stycket»
för hennes bleka kinders skull;
och när ibland hon ler väl mycket,
så sägs det allmänt: »hon är full!»

Det grymmaste var dock ett rykte,
som utspreds af en forskare:
han påstod, han på allting tyckte,
hon måste ha invånare.

Och huru har man ej på scenen
stält dessa fram till spott och hån,
än magra, utan kött på benen,
än trinda öfverallt som — mån'!

Ja, stackars Luna! hennes öde
är mörkt som hemsk novembernatt,
trots skalderna, hvars rika flöde
i »härlig dager» henne satt. —

Du ungmö, som i månskensqvällen
en älskling famnar, öm och säll,
se lika ömt mot himlapellen
och för den arma tårar fäll!

Betänk, hur bittert att förskjuten
allena stå, och nödgas se
hvar annan mö, af armar sluten,
blott kyssar få och kyssar ge!

Och tro ej Luna lycklig vara! —
Som eremit på himlen blå
är ingen fröjd att högt få fara
och blott se på, och blott se på!

Ingen.

Tillvarataget.

— Släpp mej, släpp mej! Jag tappar alltsammans!

— Åh nej, vackra barn, kyssen har du som den vore *hittad!*

Kärlek och Bantingskur.

Humoresk af *Chicot.*

Prolog.

tt herr Andersson var en rik patron i staden Stockholm och lilla Greta en fattig tjenstflicka hos bemälde patron, det hör till prologen. Derjemte var hon nyss kommen från landsbygden. Det är om dessa tvänne så lika och dock så olika menniskobarn denna rörande, änskönt korta, historia handlar.

* *
*

Patron Andersson var en rätt vacker karl, fastän väl fetlagd. Han hade läst mången god roman, hvilket var honom till mycken nytta vid hans umgänge med andra könet, som han, jemte god mat och godt öl, satte ganska högt. Han ville älskas för sin egen skull och till den ändan använde han dessa högtidliga, men varma termer, dem korsfararne plägade begagna när de skulle till och vara fina. Lilla Greta var sjutton år, fet, med ett mäkta täckeligt anlete, hvarur två bruna ögon stirrade som ett par arabiska kaffekoppar. Det vill säga: hon hade godt hull att börja med, men efter några dagar hotade isterhakan att komma på indragningsstat. Dock såg hon bättre ut, ju magrare hon blef. Patron Andersson lade märke dertill och yttrade några grannlaga och pas-

sande ord om den saken. Greta teg, men spände ögonen i honom. Lästes deri förvåning eller något annat?

Lilla Greta vardt allt klenare och en blå rand satte sig under ögonen. En dag fann patronen henne i gråt. Han kände något arbeta inom sig. Var det passionen? Var det samvetet? (Jag har tyvärr ej ännu lyckats pumpa honom på det.) Han ämnade säga något, men blicken ur Gretas ögon gjorde honom mindre talför. Den liknade en död kräftas. I begynnelsen ämnade han — som sagdt — yttra, icke en af dessa förföriska plattheter, hvilka äro så egna för stora städer, utan någon dramatisk trubadurlögn. Men nej... Denna tysta smärta var lika helig som hon var stum.

»Hvi äro dina kinder så bleka och ditt öga så sorgset?» sporde patron Andersson tjenstflickan Greta måndagen den 5 November 1877, kl. 7 e. m. Det klingade underbart deltagande.

Men lilla Greta svarade om en stund och sade:

»Usch, ja' gett int' tal' om 'e». Derpå såg hon åt väggen och tog till att bitterligen gråta.

»Betrakta mig som den bäste vän», bad nu patronen bevekligt, fattande med känsla en af de bägge händerna. Ack! denna hand, ännu för åtta dagar se'n så trind, var nu skral ända till ömkan, men hade likväl mäktat bibehålla denna stadighet, som är så egendomlig för landsbygdens oförfalskade döttrar. Den darrade ej i patronens.

»Hvarför gråter lilla Greta och blir så mager?» fortsatte han med rörelse.

Inom den sköna Gretas bröst utkämpades troligen nu en af dessa strider, der konstnären står förlägen om färger, nog eteriska, nog skära.

Ändtligen tycktes hon hafva fattat sitt parti, ty under våldsamma snyftningar hördes de förfärliga orden: »ja' har int' äti' nååt på åtta dar!»

En dyster aning for som blixten genom patronens kolossala bröst. »Hulda flicka, huru måtte du icke hafva lidit!» utropade han med en blick, i hvars glöd en hel hop lössläppta känslor stodo och gassade sig. »Du är väl bra hungrig då?» tillade patronen med sväfvande och osäker röst.

»Hå, int' nu värst. Men försten' i, så va'e nog te gråt sej mätt om qvällera. Ja' hadd tänkt te be frun ...»

»Adrig ord till henne. Aldrig ett qvitt ditåt. — Käraste lilla Greta, hvilka qval måtte du icke ha lidit för min skull!» (För sig: »jag borde på förhand ha insett, hvad intryck sådant skulle göra på ett oskyldigt naturbarn. Gud signe hennes ömma hjerta, men aldrig trodde jag mig ändå vara en sådan fruntimmerskarl ...»)

»Nej, adjös nu pattron. Ja' ska till å skur'».

»På detta sätt få vi ej skiljas, dyra flicka. Ack, låtom oss glömma stundens smärta! Kom i mina armar!»

Men Greta rörde sig aldrig ur fläcken. Förgäfves stod patronen som en afvisare med armarna i vädret. Småningom blef han dock handfallen af så mycken naiv blyghet och visste slutligen ingen annan råd än att anlita ett språk, som bär allmängiltighetens prägel. Med en elegant åtbörd af ridderligt galanteri, slog han armen kring Gretas för kort tid sedan så knubbiga lif och öppnade samtidigt sina feta läppar i och för anbringandet af en eldig kyss. Men det kom beck i vällingen.

Med en kraft, hvarför en opartisk icke skulle ha misstänkt ett uthungradt qvinnobeläte, men som har sin förklaring i en oförderfvad naturs långmodiga gifmildhet, gaf lilla Greta patron Andersson en af dessa märkliga foglar, som på konstspråket kallas orrar. Ehuru lilla Gretas fogel icke står i Nilssons fauna, hade han likväl den obestridliga förtjensten att göra femton lispund kött flatare än hvarje annat kreatur skulle ha förmått.

Nu drifven till det yttersta och lemnande all förställning, utropade han med en patos, öfver allt beröm: »stolta Greta, säg mig då i himlens namn, hvad har eljes drifvit dig till detta långa fastande? Det kan ju icke finnas andra skäl än en orsak? Nämn den med sitt rätta namn och bortlägg denna blyghet, som visserligen är hedersam, men stör mina känslors ljufva dröm. Säg mig, ack, säg mig uppriktigt, lilla Greta, hvarföre hafver du varit utan föda dessa åtta långa dagar?»

»Äh, ja' gett int' säj de'. Pattron skull' barre få näät te flin' åt å för' spettakel me'. Nej, si hä...»

»Men, min snälla vän, huru skulle jag ha hjerta att förlöjliga en känsla, som gör mig till...»

»Int' behöfver pattron stå å skoj' me' mej, fast ja' ä från lanne. Men sker (skall) e så vära, så må en vete, de' ja' int' täcks å äte töcken mat som döm gagnar hänne (här) te' å spis'. Ja' satt i förstingen å truge, å truge, men ja' kunn' int' begå mej me' såden usselhet. En kan då rackt bi ännu skamsen te si på harrskapsfölk å deres söpper å pudinger. — Uschiamej! Öm ja' toles, skull ja' be pattron öm e' reksdaler te gå å köp mej litt mjöl, så ja' kunn få kok me sjalf en stadin gröt te qväls, så vor' e inga nö...»

* *

*

Epilog.

Jag besökte vännen Andersson någon tid efter detta vigtiga meningsbyte. Han föreföll mig ha stark tendens att gå ned i vigt. Men den brunögda Greta är åter lika katig och hullig som den dag hon gick i tjensten. Kanske litet mer, kanske litet mer.

När han morskar sig ibland, så sker det helt beskedligt.

(Af *Archibald Chasemore.*)

— Bär det här brefvet på posten, Thomas.
— Nej!

— Hvad behagas? Vill du inte?
— Neäj!!

— För skock millioner, bär dit det genast, säger jag
— Nä-äj!!!

— Jaså, du vill inte; då får jag väl skicka Kalle.

Skenet bedrager.

En maskradplats, tycks mig, man vår jord kan kalla;
hvilket vimmel utaf masker råder der!
Sant är ock, att nog en hvar utaf oss alla,
om också knappt märkbart, dock maskerad är.
Om man söker genomskåda maskerna,
går det under stundom för sig ganska bra.

Skåda gubben der! Man sagt: uppå hans panna
ärlighet och redbarhet att läsa stå.
Och hans goda rykte vill sig ock besanna:
de, som hjelp behöfva, den af honom få.
Skada dock, att han — fast uti tysthet blott —
vet med sina pengar »diskontera» smått.

Vördig pastorn pratar jemt om smala vägen,
att på dylikt snack enhvar kan blifva trött.
Lär, hur' man skall kämpa, »uti bönen trägen»,
imot djefvul'n, verlden och sitt eget kött.
Hvilken helig man! det ropas. Han dock är
inte den, der lefver som han andra lär.

Bort i fönstersmygen, vid sin fästmös sida,
baron Sprätthök sitter, fjeskande och kär,
och han åt den hulda, både sent och tida,
uti lif och död beständig trohet svär.
Mannens kärlek likväl hastigt nog förgår,
när som *hustruns* penningar han lyckligt får.

Framåt gatan ses en tiggargubbe streta,
hjelpt af tvänne gamla, nötta kryckors stöd.
Att för lamhets skull, han mer ej kan arbeta,
gråtande han täljer, och om all sin nöd.
Men när med sin tiggda skörd han kommer hem,
är han frisk och kry uti hvar enda lem.

Under Pjerrots-masken sorg sig ofta döljer;
under munkens kåpa glädjens rosor ock;
råhet och okunnighet rätt ofta följer
»gentlemannens» fina, nymoderna rock.
Mången mästertjuf man stundom träffar på,
klädd i gull i stället för i drägten grå.

Men hur' bra sitt eget »jag» man likväl döljer,
huru skickligt än man kan maskera sig,
efter maskeraden dock en morgon följer,
då man blifver tvungen demaskera sig.
Säll den utan fruktan då för straffets glaf
fritt och ogeneradt kan ta masken af!

Papageno.

I bränvinsfrågan.

— Hörru, dä där »dubbelrenade», di nu pratar så mycke' om, hva' ä' dä för slag?

— Äh, begriper du inte, att dä ä' en *dubbel renad sup* eller *två små supar,* med andra ord.

aloschen och katten.

Utkast af **Nbg**.

(Morgonen efter en »svensexa».)

— Hvad går madam och letar efter? — utbrast notarien Josias Brusing i otålig ton, sedan han en stund från sin »paulun» legat och åsett städerskans, under ett doft mumlande verkstälda »underbesigtning» af i rummet varande möbler.

— Letar?... Jag letar efter notariens ena kalosch, som om jag sökte en knappnål, men den, som inte ä' go' tå syn på'n, de' ä' jag, de'! — svarade städerskan, Beata Ulrika Hagelqvast, i temligen snäsig ton. — Förhållande' ä' väl de' — fortsatte Hagelqvastskan, i det hon lade sig på magen, för att för andra gången kika under byrån, — att... hoj, då!... att notarien tappat'en ute... Han kom ju inte hem förr än tre i mor'se, sa' portvaktarfrun.

— *Han?* Hvilken han?

— Han?... Notarien, vettja! — gnälde den tillfrågade, under det hon gjorde förtviflade försök, att åter komma i upprätt ställning.

— Madam skall lägga bort att kalla en person, som på sätt och vis är hennes — husbonde, för *han*.

— Husbonde! Nej, hör notarien, var så go' å ta' tebaks!... Jag behöfver inte ha husbonde för 2 kronor i veckan, allrahelst som jag får hålla herrn med blanksmörja för samma pris, att nu inte tala om notariens evinnerliga madammande!...

— Lugna sina upprörda känslor; vi sk'a inte aflägsna oss från frågan: hvar ha vi galoschen?

— Kaloschen, ja!... Den fins inte, hör herrn!

— Låt mig se... Jag mins som en dröm... Tycker madam om kattor?

— Det blir min sak, det!

— Jag, för min del, tål dem inte.

— Det blir herrns sak, men — misstänker herrn en kattstackare för att ha stulit kaloschen?

— Inte just precis, men...

— Herre min store, ä' herrn *ännu* inte nyk...

— Madam Hagelqvast!... Hon tycks vilja sluta med städningen?

— Åhnej; jag fick ju 2 kronor i midsommarpengar, å vi ha snart slut på Oktober, men en katt, som lägger sig till med kaloscher...

— Ha ha ha ha! nu kommer jag i håg... Jag fick på hemvägen syn på en sådan der gemen fyrfoting, som satt invid en källarglugg och jamade af alla krafter. *Då* var det galoschen gick förlorad, ty vid den spark, jag måttade åt odjuret, for galoschen af och efter fyrfotingen genom gluggen.

— Jag gratulerar honom, om de' varit *min* katt.

— Jaså, madam har också katt; nå ja, det förvånar mig inte... Imellertid är nu ett af mina fortkomstledamotsfodral åt fanders.

— Ja, de' kan jag då rigtigt skratta åt.

— Madam borstar och går sin väg!... Hon är näsvis i dag.

(Dagen derpå.)

Vår notarie väntar förgäfves på sin städerska, hvilken annars alltid med största »ackratess», som hon sjelf kallar det, inställer sig på slaget 8 med kaffet.

Framåt 9:tiden bultar det på dörren och efter ett »stig in!» öppnas densamma af en liten pojke, hvilken inkastar en biljett, hvarefter han med synnerlig brådska sätter i väg utför trapporna.

Brusing, som redan en god stund traskat kring i blotta kalsongerna, bryter biljetten och dechiffrerar med svårighet följande stilfulla utgjutelse:

»Ojur

er gemenhet ä upptäckter — de va min katt ni höl på å skräma slag på när ni sparkade åten så att hann för at räda sinn person håpa ner i håle i nian — ja håpas rät visan ska ha sin gån å ni bli strafader i en högare värd för at min katt nu ligger mä brutte frambeu — ja träfa pån i kälarn når ja skulle gå ätter någe anat å han låg breve er kalosch — ja håpas ni hänätter inte ska få tagg i nån städerska som ni får själa för madamm i vart ol som ni gjort mä mej å inte heller nån vilkens katt ni om nätterna kan öfverrumpla å slå åf bena på —

me jupaste förrakkt

fru B. U. Hagelqvast —

påsk skriftum at ni kan koma ätter eran kalosch — ja har lämnat inen te plåttslaggarn midt emot me uplysningar om altihopa, så nog blir ni motaggen me varma salveter allti —

dänsamma.»

Romantik.

På en insjös klara spegel
gungar ståtlig som en svan
liten båt med snöhvitt segel,
spegladt i den blåa ban'.

Solen uti purpur målar
molnen invid vesterns rand.
Aftonrodnan härligt prålar
tyckes sätta allt i brand.

Uti båten är en flicka
såsom sjelfva Venus skön,
svärmande hon tyckes blicka
fjerran hän mot skogen grön.

Skälmskt och sakta leker vinden
uti hennes lockars svall,
röd är lilla fina kinden,
smekt af aftonvinden kall.

Men, o ve! Helt plötsligt kom en
stormil, som i seglet tog,
och den lilla båten som en
snäcka öfver ända slog.

Flickan föll. I djupblå bölja
sjunker hon med fasans skri:
vreda vågor öfverskölja
henne. — Skall hon räddad bli?

Blek är kinden, ögat lyckes,
vissnad syns den sköna ros,
och från späda kroppen tyckes
lifvet hafva flytt sin kos.

Hennes gälla nödrop föres
utaf vinden bort till land,
och der ropen genast höres
utaf en, som står vid strand'.

Han sig strax i vattnet kastar,
intet dröjsmål finnas får,
mot den sjunkande han hastar,
inom kort han henne når.

Lätt han tar den ljufva börda,
för den hurtigt imot land,
flickans far och mor upprörda
ängsliga stå uppå strand'.

Snart den närbelägna stranden
uppnår räddarn inom kort,
lägger flickan ner på sanden,
skyndar sedan hastigt bort.

Flickan nu slår opp sitt öga,
fadren henne tar i famn,
modren blickar mot det höga,
flickan hviskar älskarns namn.

Svärmande hon se'n utbrister:
»gif mig räddaren till man!»
Fadren blott på hufv'et rister,
svarar: »nej, det ske ej kan!»

»Han är fattig, men vi rika,
kära pappa! Ond ej blif,
hvarje fördom måste vika;
ty han räddat har mitt lif.

Ack, ja! hör min bön», hon säger,
»om du har din dotter kär.»
Annat svar ej fadren eger
än: »det rent omöjligt är.»

»Nej, det möjligt är!» hon svarar,
»Var ej räddarn löjtnant Lund?»
»Åh nej,» fadren då förklarar,
»det var — garfvarns stora hund.»

Herry.

Ur en gammal nationsvaktmästares anteckningar.

Några minnesbilder

Söndags-Nisse vördsamt tillegnade

af

JONAS PETTERSSON, vaktmästare.

1.

ohan Petter Dram.

Jag nämner honom först af alla gossarne, derför att jag aldrig sett någon lefvande varelse, som varit så trogen mot nationen som han. »Jag håller af nationen», sade han ofta, »och jag vill aldrig lemna den.» Han var nog en karl, som kunde gå i land med ett dylikt löfte, och ord höll han också. Endast döden fick honom ut ur nationen. Ja, ännu i dag, när jag går med bålen fram till nationsbordet och fyller i glasen, förefaller det mig,

som om hans ande vore nära, och jag tycker mig ännu höra honom ropa: »bra Pettersson, det der glaset skall du ställa afsides åt mig, för det är stort.»

Dåligt hufvud hade han just inte; tålde rätt bra. Och godt minne hade han, det kan jag intyga, för han glömde aldrig en enda nationszwyck, som jag budade honom till. Han kom alltid först dit och gick sist dä'n. »Man måste vara samvetsgrann i att uppfylla sina nationela pligter», sade han. En sak ville han dock aldrig minnas, nämligen den der femman, som han lånte af mig efter sista gåssexan. Nåja, pank var han då, det såg jag, för han visade mig plånboken. »Här fins inte så mycket, som en fluga kan äta festmiddag på», sade han.

Elak och obstinat var han då aldrig, utom mot sådana saker, som han hade fördom mot. Böcker hade han fördom mot, likaså svagdricka. Mot mig var han rigtigt beskedlig. »Jag tycker så mycket om dig, Pettersson», sade han, »fast du bara ä' en bracka». Skomakare och skräddare gjorde honom ledsen, bara han tänkte på dem, äfvenså kopparslagare. Och ändå va' di så att säga som hemma i huset hos honom.

Hvar han bodde, fick jag aldrig veta. En gång kom ett bref till honom. »Gå till Taddis», sa' man åt mig. Jag gick till Taddis, och han fick brefvet. Sedan, när det kom några bref till honom, gick jag alltid till Taddis, och han fick dem alltid.

Det var en Första Maj, som han dröp af ur verlden. Händelsevis var det tillika söndag den dagen. Klockan 11 på förmiddagen var han just i den sinnesstämningen, att en konjak kunde vara honom till ovärderlig nytta. Men det var söndagsförmiddag och ingen konjak kunde fås. Det knäckte honom. Han måste gå hem och lägga sig. Lisa, tvätterskan, som var den enda, som visste, hvar han bodde, var hos honom till slutet. Först låg han en

stund spak som ett lam. Men så rusade han upp och skrek med förtviflans stämma: »vatten, vatten!» Men innnan hon hann taga ett steg, låg han der kapprak igen och Lisa trodde, att ingenting annat var att göra än att gå efter dödgräfvarn med det samma. Då lyfte han ännu en gång upp hufvudet och hviskade: »Lisa, jag tror, att om jag fått mig en konjak, skulle jag stått mig.» Men dermed var det också slut. Han lefde inte en sekund längre. Ja, ännu i dag tror Lisa, att hvad som tog lifvet af honom var just den der konjaken, som han inte fick.

2.

Anders Magnus Spik.

Det var en poetisk själ, det. I att göra gratulationsvers hade han inte sin like. »Kom i håg, Pettersson», sa' han en gång, »att du inte gör för många fötter på dina verser. Ty — och nu fattade han mig i knapphålet, så det var alldeles omöjligt att smita undan — ju fler fötter en vers har, ju långsammare går den.»

»Jag har inte tänkt göra några verser alls, vare sig med eller utan fötter,» svarte jag. Der stod han, skamflat, utan att ha någonting för sin elakhet. Men ack, den

karnaljen, han fick mig fast till sluts ändå, hur beslutsam jag än var att inte låta drifva med mig. »Tycker Pettersson om dramer?» frågte han. »Det är inte utan, det», svarte jag och bockade mig. »Få se, hvad han säger om den här då.» Och så började han läsa i ett papper. Men någon dram hörde jag aldrig af. Då är Svanfeldten på Gästis en bra redigare karl i fråga om dramer. Han är mindre förbehållsam i det fallet. Han tar fram dem strax, han. Slutligen blef jag otålig och frågade, om inte ett stadsbud härvidlag kunde konvenera honom lika bra. Han hörde inte på det örat. Då smög jag mig ut. Hämndgirig är jag inte, men det harmar mig, att han den gången skulle ha mig till driftkuku.

Annars kan jag inte säga annat om honom, än att det var en fullkomligt nykter personlighet. Ölost drack han, men höll sig alltid undan, när det var frågan om att skramla till punsch. En enda gång, när han varit på Fenix och ätit brulépudding med brinnande sås, var han litet lifvad, gurgla' på torget och sjöng visor. Eljes var han så spik nykter som någon »dimmare» kan vara; flyttade till Bredgränd till slut, men gick ändå alltid den smala vägen. Herre Gud, han kunde göra det, han, utan att beböfva trängas, för han var då så smal, så...

3.

unnar Kloth,

serenadsångare.

Aldrig mer få vi en sådan jättetenor, som han var. Frodig, skinande, fullmånslik. »Rår jag för att jag är litet fullvuxen!» svarade han alltid dem, som förebrådde honom att han tog så mycket rum här i verlden. Qvartetter sjöng han med hvem som helst, men duetter helst med små cigarrmamseller. I qvartetterna brukade han lägga i, men duetterna tog han vanligen så piano, så piano. Han tyckte om att smutta på bränvinsglaset. I det stora slagsmålet med Feithens drängar fick han två tänder utslagna. »Hur ska' jag nu kunna bita af suparne», anmärkte han melankoliskt. Han tog dem också alltid sedan i botten. Som menniska var han blygsam, som tenor högröstad. »Jag ska' sjunga ikull Tittskägg» *), sa' han ofta. Han hade nog sjungit ikull Tittskägg och alla klockare i verlden, om han fått tid på sig. Men Vår Herre behöfde honom i änglakören. En qväll, när han inte syntes till i den stora kattisen för vår borgmästare, förstodo alla, att vännen Kloth rullat slut. Det var ändå jag, som tog imot hans dödssuck. Jag kommer i alla fall ihåg det sista ordet han sa', innan han gjorde den stora resan. »Hur känns det?» frågte jag för att muntra upp honom litet. »Täfft», sa' han och slank med det samma in i evigheten så lätt som en fjäderboll.

Sättare-Nisse.

*) Tischatschek?

Vanan är halfva naturen.

Hustrun. O, min Gud! hvad jag är olycklig, som har en så omusikalisk man ... en man, som föredrager kaffekonserterna i Blanchs kafé framför Ullmankonserterna!

Mannen. Ja, ser du, min gumma lilla, jag förstår inte den högre musiken; men hos Blanchs fins en harpa — och tocke ä' jag van vid. Det känns så hemtrefligt.

Våra riddare.

»Svea är ett lystert land!»
W a d m a n.

e denne unge man, med stolta later,
med nya moder ifrån topp till tå;
förföra qvinnor är hans hjeltedater
och narrars afund, ära han vill nå.
Hans lif i tomma nöjen får försvinna
och, ung ännu, han gubbens känslor bär.
Vårt »*blåa band*» i honom kan du finna:
en »lejonriddare» han är.

Se denne man, som usla paltor täcka;
med ränsel på sin rygg och påk i hand,
han raglar fram, med ord och blickar fräcka,
och stryker afskydd kring i stad och land.
I last försänkt kan han till intet duga;
hans väg till brott och fängelse snart bär.
Vårt »*gula band*» han är, för det dig buga:
en »landsvägsriddare» han är.

Se denne man, hur sträng, med fromma miner,
han dundrar jemt om straff och svafvelbad.
Ett »trones ljus» för sina får han skiner,
men spelar kanske litet maskerad,
ty lefva det är ett, ett annat lära;
i smyg åt nöjet han sitt offer bär.
Vårt »*svarta band*» i honom må du ära:
en »Kristi riddare» han är.

Se denne man, som för hvar kund sig bockar
och prisar varan sin i långa tal.
Med röda händer och med brända lockar,
han är hvar svärmisk pigas ideal.

Sin egen snart, han tänker guld att skörda;
dock — »ge upp staten» slutet vara plär.
Vårt »*gröna band*» i honom må du vörda:
han »riddare af alnen» är.

Se denne man, knappt benen honom bära
till ett eländigt hem från närm'sta krog.
På Gud och menskor hörs han vildsint svära,
och öfver krögarn, som hvart öre tog. —
Du ser hans lott, du in i själen ryser; —
hur dumt! — Han håller »svenska nektarn» kär.
Vårt »*röda band*» uppå hans näsa lyser:
han »riddare af flaskan» är.

Henrik W.

Beslag.

— När herrn var här sist och drack konjak, stoppade herrn det begagnade glaset i fickan, säger kyparen, och det är oanständigt.

— Nej, rättvist är det. Allt, som ej är *absolut rent*, lägges beslag på.

lementerna.

Komisk Balett i 5 Afdelningar.

(Något för hrr teaterdirektörer att fundera på.)

Första Afdelningen.

Från fonden framdansar, som Metalloidernas öfverste, Syret, omgifvet af en skara oskyldiga Syror och Baser. Syrets soloturer, omvexla med Basernas och Syrornas pikanta gruppdanser. Då inkomma från höger Qväfve och från venster Väte. Stor Pas de trois mellan de trenne. Som produkt utaf de många närmningarne och föreningarne framträda Vatten och Luft under graciösa pas.

Andra Afdelningen.

Kolet uppträder i sina tre gestalter: Diamant, Grafit och svart Kol. Här kan garderobièren uppvisa någonting i fantastiska och retande kostymer. Under det Diamanten och Grafiten stelt och ceremonielt kringvrida sig på ett ben, söker Kolet med de mest älskvärda språng att närma sig Syret. Syret kommer i uppror och blifver Ozon. Kolet, råkande i glödning, kastar sig i armarna på Syret. Lifliga flammor, hvarur Kolsyran uppstiger för att med den lustigaste af alla danser sluta denna afdelning.

Tredje Afdelningen.

Samtliga Metalloiderna uppträda. Utom de redan nämda synas äfven Svafvel, Selen, Tellur, Fosfor, Arsenik, Antimon, Klor o. s. v. ända till Kisel, — hvilket ämne för balettmästaren! Här heter det åter: hic Rhodus, hic salta! Underbara turer, slingringar, omfamningar och knäfall. — Talrika små explosioner. Svaflet, en blekgul intrigant, träder med det lättändliga Vätet i beröring. Tillfölje deraf utvecklas en sådan qvantitet Vätesvaflegas, att under åskådarnes dämpade hostningar måste ridån falla.

Fjerde Afdelningen.

Man tänker, nu hafva balettmästaren, regissören och maskinisten gjort allt hvad de möjligtvis kunnat göra. Bara puder, det bästa kommer nu! Först uppträda Metallerna, samtliga iklädda de präktigaste rustningar. Der se vi Guld, Silfver, Jern, Kalcium, Magnesium, Nickel, Kobolt, Qvicksilfver, Koppar — kort och godt alla, från Kalium till Chrom. Sjelfva de så sällsynta Iridium, Ruthenium, Osmium och Rhodium äro representerade. Publiken blifver utom sig af förvåning vid denna anblick. Knappt äro Metallerna församlade, så synas åter Metalloiderna och båda elementgrupperna beflita sig om ett lustigt vimlande om hvarandra. Basiska och sura föreningar, som uppstå i förbifarten, gifva anledning till de djerfvaste evolutioner. Slutet blifver en allmän försaltning, beledsagad af den underbaraste och praktfullaste kristallisation.

Femte Afdelningen.

Liflig ringdans af Salterna. Under tiden bilda sig, tyvärr, i bakgrunden ganska betänkliga föreningar. Bland andra uppstår, genom det nyckfulla Qvicksilfrets aftal med några ständigt för alla nidingsdåd till hands varande Metalloider, det så kallade Knallqvicksilfret — blott i alltför stor mängd. När publikens förtjusning nått sin högsta höjd, råkar denna farliga förening att gnida imot ett annat ämne och exploderar genast med en förskräcklig knall. Följden deraf blifver, att hela teaterhuset, jemte allt hvad deruti är, med snälltågsfart rusar imot molnen eller den stjernklara himmelen.

Denna katastrof bildar det mest naturliga och tillfredsställande slut på baletten »Elementerna». Hvarje åskådare skall, under det han far af mot höjden, säga till sig sjelf, att representationen icke allenast var animerad, utan äfven i högsta grad lärorik.

Lvn.

I boklådan.

Frun. Jag skulle vilja ha en god engelsk bok.

Mannen. Då är det så godt att taga någon, som handlar om *miss*-hushållning.

Förr och nu.

Tempora mutantur etc.

Jag minnes min Sara som fästmö, minsann,
så ljuf och så vek och så känslig jag fann
än aldrig i verlden en flicka.
Så mildt och så fogligt det var, hennes sätt,
och växten så smidig och spenslig och nätt —:
hon var som den täckaste elfva.

Hur lättrörd hon var till sitt sinne och håg,
och tårar hon fälde, om bara hon såg
en spindel ta' fast i en fluga.
Och om hon en råtta i fällan fick se,
strax spelte hon hushållsmamsell'n, ett, tu, tre,
det sprattet, att lössläppa fången.

Knappt öfver en ängsplan hon nändes att gå,
»ty synd var att trampa på blommorna små»:
hon aldrig en blomma sågs bryta.
Visst tyckte hon grufligt om ostron, förstås,
med nöd var det likväl hon kunde förmås,
»de lefvande djuren att äta».

Och om hon fick höra en ed någon gång
på stunden hon föll i en svimning, så lång,
att svårt var derur henne väcka;
och ständigt nervösa attacker hon se'n
fick strax, stackars flicka, om bara igen
ett fönster, en dörr hördes smälla.

Fast sjutton år fylda, så var hon likväl
så liten och spenslig och späd, ja, min själ,

just såsom en tio-års unge!
När henne jag bar uppå armen omkring,
jag knappt kunnat tro, att jag bar någonting,
om icke jag känt hennes kyssar.

Ja, femton år endast se'n dess hafva flytt;
hur underligt hon uti allt sig förbytt:
matrona min elfva har blifvit.
Nu dundrar och svär hon så bra som en ryss,
och aldrig hon mera mig ger någon kyss,
om icke hon ger den med — handen.

Hon flyger och far som ett yrväder rundt
omkring uti huset: mig aldrig blir un'dt
den ringaste ro mer i hemmet.
Med pigorna gräla, det är hennes fröjd,
och antingen misslynt hon är eller nöjd,
hon hiskligt i dörrarne smäller.

För henne, så öm förr, om hjertat så vek,
det tycks nu, som vore det bara en lek
att tuppar och kycklingar nacka;
mot flugorna för hon ett utrotningskrig,
och aldrig af råttor — beklagar hon sig —
hon fånga kan tillräckligt många.

Och hennes figur som en rofva är rund;
hon väger väl modiga halftjoget pund
och litet dertill, kan jag tänka.
Som förr, henne bära på armen, det må
den lede försöka! hon är nog ändå
för mig, o! en tillräcklig börda.

Hur underligt tiden oss kan skapa om!
Det tydligt ju visar båd' Sara min, som
förr qvinlig var öfver all måtta
och nu uti allt är precis som en karl,
och jag sjelf på köpet, som förr sådan var,
har nu dock, gu'nås! blifvit — käring.

Papageno.

Också en nattlogerare.

(Jubelfestminne, upptecknadt efter en idé af **Occa**.)

erhard P. är en ung akademisk medborgare, som gerna trifves bland de glada, ej föraktar bålens ljufva fluidum och till följd deraf ofta nog råkar ut för att icke komma till sängs tidigare än »efter midnatt».

En sådan förmåga var naturligtvis sjelfskrifven deltagare i samtliga festerna under jubeldagarne i Upsala, från studentkårens middag på »Gillet» t. o. m. utflygten till Dannemora grufvor.

Äfven de enskilda »zwyckarne» försummades ej, och

samma dag den stora folkfesten försiggick i Botaniska

trädgården och fackeltåget passerade inför h. m:t konungen hamnade Gerhard P. senare på qvällen hos några kamrater i ett af smårummen på »Rullan».

Den ena bålen aflöste den andra; mer eller mindre lifvade tal höllos; sånger tonade — alltnog: tiden var hunnen till »efter midnatt», när sällskapet, under afsjungande af »Stå stark, du ljusets riddarvakt», sökte, ehuru med svårighet, att resa sig från det »pokalomkransade» bordet, för att sedan lunka hem, hvar och en till sitt.

Gerhard P. befann sig efter åtskilliga loveringar utanför huset, der han bodde; men — o ve! — portnyckeln stod ej att finna, huru han än vände ut och in på alla fickor. Den låg i godt förvar i någon annan rock, som återigen hängde lika väl förvarad inom dubbla lås.

Hvad är att göra?

Gerhard P. ger sig ut på en nattlig promenad. Kommen nedåt slutet af Kungsängsgatan, finner han porten till ett någorlunda snyggt hus öppen. Han stiger in »på måfå». Det bär af en trappa upp. »På måfå» känner han på en dörr; den är öppen. Han stryker eld på ett par säkerhetständstickor — sådana går han aldrig utan — och upptäcker ett ganska småtrefligt rum, med bäddad säng, nattduksbord, soffa o. s. v. — Efter något trefvande finner han ett ljus, som påtändes. På nattduksbordet ligger ett kuverteradt bref; Gerhard läser utanskriften och känner igen namnet på en god vän och kamrat.

Lyckliga slump! Hos en god vän behöfver man ej genera sig. Det dröjer ej heller länge förrän vår hjelte ligger afklädd i den inbjudande sängen.

Men just som han skall släcka ljuset och vända sig på örat, förnimmer han buller i trappan, och efter några minuter inträder en något »lurfvig» ung man i rummet.

De båda Bacchihjeltarne betrakta hvarandra nyfiket.

— Hvad är du för en oförskämd »kines»? — frågar den nyss ankomne.

— Hvem är du sjelf, som tränger in i en främmande bostad? — spörjer Gerhard helt tvärsäker och i förlitande på brefadressen, han läst på nattduksbordet.

— Jo, jag bor här och det är min säng!

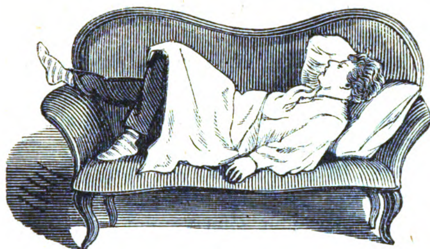
— Det är inte sant! Här bor kandidat X... Jag måtte väl veta det!

— Den glada laxen, som jag skrifvit till i dag för ett möte i morgon... Nej, här bor *jag!*

— Ah, ni är på dimman! Ni vet inte hvad ni säger!

— Ä' jag på dimman? Än se'n då?... Men i alla fall...

En kort, men häftig dispyt uppstår. Slutligen låter den sist anlände öfvertyga sig, att han ej är hemma hos sig; men af gunst och nåd tillåtes han dock slå sig ner på soffan och svepa in sig i en nattrock.

Snart höras väldiga snarkningsrullader från både säng och soffa. Natten sveper sin slöja öfver den slumrande naturen . . .

* *
*

Solen stod högt på himmelen, när Gerhard P. vak-

nade följande morgon, vid det att en tjenstflicka, bärande en kaffebricka, halfskrek:

— Åh, herre Jessis! si, herrn sjelf ligger på soffan och en främmande har tagit hans plats i sängen!

Ögonblickligen fattade Gerhard P. situationen och att han begått ett svårt misstag.

— Tyst! — hviskade han, — stör inte herrn! Det var hans egen vilja att vi skulle placera oss så här... han är alltid så artig mot sina vänner!... Tag hit kaffebrickan och kom tillbaka om en halftimma!

Tjenstflickan neg och försvann. Men hastigt som en pil flög Gerhard P. ur sängen, klädde på sig i brådskande fläng, och, mera tyst än han kommit, smög han sig ut genom dörren och ner på gatan — allt under det att rummets rätte egare fortfarande drog tunga »timmerstockar» på soffan.

* *

*

Vid närmare eftersinnande förstod Gerhard P. nu klart, att det der brefvet låg färdigskrifvet för att skickas bort och att hans gode vän X. följaktligen icke bodde i det rum, der han gjort sig så väl hemmastadd.

Väl har han sedermera vid smörgåsbordet inne på »Gästis» ett par gånger stött tillsammans med sin »oegennyttige» värd för natten, men denne har ej känt igen honom; och Gerhard har också aktat sig för att slunga fram den witz, han haft på tungan: att det fins folk, som kan vara »hemma hos sig», men ändå är fullständigt »frånvarande» — synnerligast nattetid.

Den onde — i prestrock.

anska bekant, ja, riksbekant torde vara, att den namnkunnige professor Brunius i Lund var en stark svärjare, äfven om man ej just kunde använda om honom de något hyperboliska uttrycken: »han svor, så att hustaket lyftes» eller »svor, så att andedrägten stank af svafvel.»

Under en af sina många resor i konsthistoriskt syfte besökte han såsom flera gånger förut den i Nordens konsthistoria ej glömda S:t Olofs kyrka i trakten af Simbrishamn. En nykommen klockare, som ej kände den lärde mannen, insläppte honom. Här blef nu ett förskräckligt domderande. Med sammanbitna tänder, eldsprutande ögon och under hesa hånskratt utöste nu den ifrige arkitektendilettanten en störtskur af de mustigaste eder öfver »den vandalism, den olidliga dumhet, som här ohejdadt drifvit sitt spel, sedan han sist besökt stället.»

Den menlöse klockaren blef hemsk i sin håg och började falla på sällsamma tankar angående den i en väldig vargskinnspels mystiskt insvepte främlingen, som så profanerade det heliga rummet, helst det välvisa kyrkorådets tillställningar enligt klockarens åsigt gått ut på

idel förbättringar. En viss stormäktig potentat förvandlar sig gerna i ett rytande lejon, när han märker någon bättring.

Men då den främmande vid utträdet ur kyrkan visade sig helt mensklig och med ett: »jag har väl litet större lön än du», tryckte en 24:skilling i klockarens hand, tog denne så mycket mod till sig, att han kunde fråga, hvem han haft nöjet att tala med. B. smålog ytterst förbindligt, plirade med ögonen och yttrade med sin lenaste stämma: »jaså, du känner inte me-ej, du känner inte Bru-u-nius!» Plötsligen inföll han med stentorsröst, i det han satte handen i sidan, lade hufvudet tillbaka och kråmade sig mäkta: »jag är prest, jag är prost, ja, jag är, ta mig etc. etc., också professor!»

Dermed nickade han högst belåten sitt farväl åt den häpne klockaren, som tappat nycklarne i förskräckelsen och trodde, att verldens sista tid instundade, då det kunde gifvas en sådan »vördig prost».

Den högförnäme käppen.

Riksdagssaga.

Det var en käpp med krycka på,
som till Karlberg sågs ofta gå,
en käpp som många andra.
År ut, år in, i samma takt,
i samma skick, i samma trakt
han så hvar dag fick vandra.

Men äfven käppar, kära själ,
det kan gå mer och mindre väl,
och han, som först bar krycka,
fick byta denna prydnad ut
imot en hufvudknopp till slut.
Tänk, hvilken märklig lycka!

En ganska snygg fysionomi
med något snusförnuftigt i,
glasögon och mustascher,
i käppens topp man nu fick se,
dertill en mun, som tycktes le,
och hatt med små plymager.

Vår käpp, beprydd på slik fason,
sig ansåg snart som en person,
mer klok än någon annan;
re'n af naturen föga vig
så rak som möjligt höll han sig
och stolt och klar sken pannan.

Hur det gick till, det vet ej jag;
men af en händelse en dag
han föll i vattnet neder;
då se — hvad *alla* ej förstå —
han kunde »flyta ofvanpå»,
vann deraf mycken heder; —

blef mer förnäm än förr han var
och näsan högt i vädret bar

samt hördes alla klandra;
men slutligen det hände, ack,
att denna hederskäppen sprack,
som det händt många andra.

Men remnan då vardt fyld med bly;
han syntes som han varit ny,
se'n han fernissad blifvit.
Nu riksdagsman hans herre blef;
han upp i Första kammarn klef,
— så väl man det bedrifvit.

Så hände sig om någon tid,
bland »gubbarne» det blef en strid:
det gälde här att döma
om landtförsvaret fullt och fast,
ty vårt försvar till sjös i hast
man hade råkat glömma.

Då kom vår käpp en gång att stå
med andra käppar i en vrå,
men dessa — oss bevara! —
från Andra kammarn kommit blott;
vår »fine» käpp det strax förstått
och sågs generad vara.

Imellertid man taltes vid
och just om dagens heta strid.
— »Tyst!» — hörs »den fine» ropa. —
»Tyst, lymlar! — jag, som här ses stå,
som alltid »flyter ofvanpå»,
vet mer än allihopa.»

... Då sträckes fram en kraftig hand,
tar käppen med till sjöastrand:
»nu lär oss här att flyta!» —
Men han, ack, trots sitt ädla skick,
med allt sitt bly till bottnen gick
och slapp att mera skryta.

M—n.

Kinkigt räkne-exempel.

En illmarig pojke framstälde följande räkne-exempel till en professor i matematik.

— Kan herr professorn vara god och upplysa mig om ett kinkigt räkne-exempel?

— Nå, min vän, huru låter det, är det långt?

— Ja, mycket långt.

Professorn lägger för sig ett halft ark papper och med pennan i hand synes han mycket uppmärksam att få höra, hvad gossen har att säga.

— Nå, låt höra!

— Ett skepp, som var 120 fot långt och 15 fot bredt, hade master, som voro 90 fot höga.

Professorn skrifver och räknar mycket ifrigt.

— Jaha, vidare.

— Dess köl vägde 20,000 skålpund.

— Jaha, 20,000 skålpund.

— Skeppet lastade 1,000 skeppund.

— Ja, det är antecknadt.

— Dess besättning utgjorde 8 man, och hvarje man vägde 8 lispund stycket.

— 8 lispund stycket, jaha, nå, vidare.

— Hvad hette kaptenen då, herr professor?

— Hvad hette — hvad för slag?

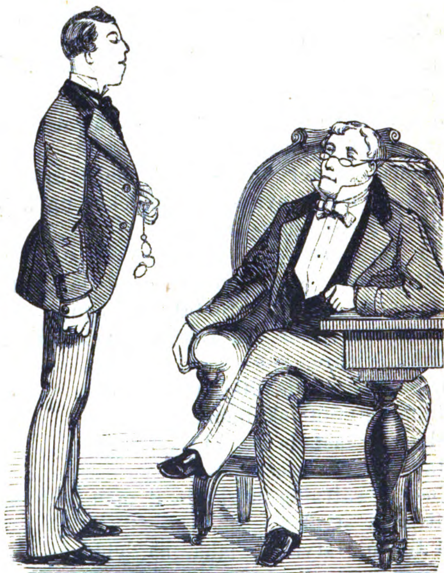
— Hvad hette kaptenen då?

— Hör du, din tjufpojke, har man någonsin hört på maken ... ja, vänta du!

Hvad professorn gjorde, förmäler icke historien.

E.

Framtidsmannen.

Fadren. Hvad tror du, det skall bli af dig, som aldrig får debet och kredit att gå ihop?
Sonen. Jo, jag tänker bli — stadsfullmäktig.

r Nisses gamla papper.

Februarigubbarne

lär ett sällskap kallat sig, hvilket i början af 1850-talet fans i Stockholm och hvarinom den kände fornforskaren och skriftställaren, den glade umgängesmannen pastor *Axel Emanuel Holmberg* äfven verkade. Till denne öfverlemnades den 23 Mars 1853 följande af signaturen *Zngl* författade qvicka parodi på inledningsorden till Tegnérs »Axel»:

Den unga tiden är mig kär,
den unga Holmbergianska tiden,
ty vild han är som häst i striden,
men gladlynt som sjelf Axel är;
dess säte här i Nordanlanden
beläget är vid Munkbrostranden,
der fylliga gestalter gå
med ögon röda, näsor blå
i mörka trappor upp och neder;
med vördnad ser jag upp till eder,
I hjeltar ifrån Bacchi land
med törstig strupe, glas i hand *).

En af den unga tidens prester
mitt glada sällskap ofta var.
På källarn satt han gerna qvar
ja! dröjde längst af alla gäster.
Visst var han sömnig, men förtrogen
med glaset, gaf han ej derom;

*) Detta ändrade Axel Emanuel sjelf till:

med rostig röst och glas i hand.

han skötte flitigt sin »rör-om» *)
och bodde i ett hörn på krogen.

Klenoder egde han ock två;
mot dem han ansåg verlden ringa:
sin flaska och en rostig klinga
med namnet *Tirfing* ristadt på.
Hans bacchanaliska bedrifter
upptecknas bort i hundra skrifter,
(ty arla ut till krogs han flög);
de lefva städse i vårt minne,
liksom hans fosterländska sinne;
det är en punschklädd ättehög.

O! när det taltes om en fara
för gossarne i Lundagård,
hur blef han icke vild och hård!
Och »*Stille Wuth*» i blicken klara
sprang fram utur hans ögonpar —
och hemsk att skåda då han var.

Så satt han ofta långt på natten
och talte om sin Lundatid;
om slagsmål nämdes blott dervid,
han lyfte på den slitna hatten;
och när till sist vid midnattstimma
hans strupe icke mer förmår,
han axlar pelsen, hemåt går
och sofver intill middagstimma.

---

*) »Rör-om» = ett slags nu gammalmodiga smala silfverskedar.
Anm. af Nisse.

Träffande — "på ett hår".

— De der måtte vara ett par förklädda köksbjörnar.
— Hvarför tror du det?
— Emedan de skämmas för *pannorna* och ha dolt dem så väl.

»Sviniős» franska.

Kriget i Österland erinrar om en historia från tysk-franska kriget, och som den troligen är otryckt tills dato, så häll till godo!

Som bekant, togo tyskarne ett så oerhördt stort antal fångar, att de mången gång hade rätt svårt att skaffa dem tak öfver hufvudet. Vid ett tillfälle blefvo t. ex. några stycken inqvarterade för natten, efter en batalj, i ett rymligt svinhus, hvars förra innevånare genom ett provisionelt stängsel skildes från sina nya »kamrater».

Vädret var regnigt och kallt, hvarför tyskarne, som plundrat vinkällarne i trakten, i ett anfall af medlidande med sina trötta och utsvultna fångar bjödo på vin och detta så grundligt, att fångarne samt och synnerliga blefvo rusiga. Frampå natten vaknade en af dem, och som han, under inflytande af sömn och rus i förening, trodde sig ligga bland vänner i sitt tält, ropade han:

— Quelle heure est-il?

»Öff öff», grymtade nu ett gammalt svin, som blifvit skrämdt af soldatens rop.

— *Neuf?* Ah, cela n'est pas possible, — genmälde fransmannen, i det han förskräckt reste sig upp, förty att han under vanliga förhållanden skulle varit på post vid den tiden.

»Uih, uiiih!» pep nu en liten griskulting, som äfven vaknat.

Soldaten, som i det senare skriket trott sig finna en bekräftelse på det första svaret, störtade upp; men stötte nu hufvudet mot det låga taket och insåg alltför väl att han befann sig bland idel »segergrisar».

Pelle.

Cupido.

Hvar finnes det luftstreck, hvar finnes det land,
der kärlekens gud med sin båga
ej skjutit ett menniskohjerta i brand,
se'n gudars han förr satt i låga?!

Men listig är skalken, det erfar man nog:
han lägger rätt skepnad å sido
och tager sig annan, der ingen med fog
strax känner den djerfve Cupido.

Balsamiska ångor i Spaniens land
sig blanda med smäktande sången;
der tjusar han snart med guitarren i hand

sennoran, som lyss' från balkongen.

Italiens sol har för mycket af glöd,
(trots späkning och andliga pratet,)
att munken ej kysser en qvinnomun röd:

Cupido ger hin celibatet!

Den eviga dimman ger Albions son
hans spleen och hans krassliga mjelte:

men gäller det kärlek, från toppen till tån

Cupido der ock är en hjelte.

Med skummande nektar, vid klangen af glas,
sig farligast visar talangen;

han uti Paris, under lekar och ras,

från bägarn gör skutt till — cancan'en.

Fast hedning, Cupido dock känner Koran';
som turk tros han »sjuk», men han frisk är! —
Han drömmer om paradis, på sin divan,

med tjusande små odalisker.

Ej kulor och krut, icke plundring och mord
ens på hans natur vunnit seger;
är också han ryss, marketenterskans bord

blir härd för kurtis i hans läger.

Ja, tungsint han knappast sig funnit af öl,
hvarhelst på Germanias kanter; —
och bakom kulissen ett lätt *pas de seul*

han uppväger med diamanter.

Och uppe vid polen, på gnistrande snö,
han slädparti helst arrangerar
och kör, klädd i mårdpels, för rodnande mö,

tills hjertat sin kos galopperar.

Så smyger filuren bland flickorna små.
Förklädnaden visst hjelper opp'en?
Nej, kärlekens gud vinner seger ändå,
har han ej en tråd uppå kroppen.

Nemo.

En söndagsfiskare.

Sommarminne af **Julius.**

Bagaren Mjöling, af vännerna vanligen titulerad »snutfabrikören», kongl. hofleverantör och blifvande vasariddare, medlem af stadens brandsyn och dess handtverksförening, der hans namn i gyllene bokstäfver står på svarta taflan, alltsedan han med frikostig, *varm* hand donerade till nämde institution Etthundratjugofem kronor, har genom sin erkända »bakslughet» samlat en ej obetydlig förmögenhet, så att han på senare åren kunnat egna lediga stunder till mera själslifvande sysselsättningar, än knådandet af mandelbullar och saffranskakor.

Jagt och fiske äro om söndagarne de muntrationer, han med förkärlek idkar, i synnerhet fiske; men på sistone har detta blifvit honom förnekadt af hans äkta hälft, fru Sofia Albertina, född Hulling, en rigtig hedersgumma för öfrigt, fast begåfvad med mer än vanlig mängd skinn på sin tillika uppåtsträfvande näsa, en orsak hvarför hon af granskapets fruar och madamer, hvilka ha den äran att i hennes brödbutik få hemta sitt kaffedoppsbehof, allmänt kallas: — »mjöldrygan».

Också förstår hon att göra sina åsigter gällande!

Både »fabrikören» och hela »bageribesättningen» rent af darrar för henne.

Fru Sofia Albertina påstår, att Mjöling har tillräckligt göra hemma med jagten efter råttor och kakel-

lackor, och vill han nödvändigt fiska, så kan han göra det i mjölkflaskorna, der det möjligen skall lyckas honom fånga någon liten groda.

Vi måste tillstå, att hon, som bagarfru, icke alltid är så »mör i munnen», som man kunde fordra; men de, hvilka rätt känna henne, taga sällan orden efter bokstafven, i synnerhet som hon genom ordningen i sitt hem alltid utvecklar en stor trefnad och propreté.

— »Mjöling», sade hon en dag till en bekant, »har helt och hållet förverkat sin rätt till dessa nöjen. Han förstår sig icke på skjutvapen mer än suggan på väderqvarnen! För någon tid sedan sköt han min arma Måns i bakskånken i stället för på mössen, som han sigtade på. — Lika illa är det med hans fiske! Huru var det ej med hans aborrfiske på Lidingöbron? Han fick inte så mycket som en pinne en gång! Han råkade i stället ut för det spektaklet att få betala fem kronor, som ersättning för sveda och värk, åt en annan söndagsfiskare, hvilken stod bredvid honom på bron; den enda gången han trodde sig ha napp, så ryckte han så ovarsamt opp refven, att kroken fastnade i näsan på den der gynnar'n, som stod jemte honom.»

Likvisst lyckades »fabrikören» en dag i förleden sommar, då fruns näsa föreföll ovanligt blid och då mandelbullarne voro mera än brukligt små, att erhålla hennes tillåtelse att kommande söndag få åtfölja sin vän midtimot, kryddkrämaren Pettersson, till landet, för att der i skötet af vännens familj, i ro och lugn till påföljande dag få njuta af sommarens härlighet. Naturligtvis skulle äfven fisket då försökas; ty herr P. påstod, att det var godt om fisk — i sjön, hvarför »fabrikören» med förtjusning gladde sig åt den tillkommande stora fångsten, hvarmed han, vid sin hemkomst, skulle förvåna »lilla

gumman», så att hon ej mera finge vatten på sin qvarn rörande hans oduglighet som fiskare.

En hel attiralj af fiskredskap jemte ett »svalt solskenssommarparaply» inköptes, allt frun ovetandes, så att utrustningen för söndagens kampanj var fullständig. Tidigt morgonen derpå finna vi »fabrikören» på väg till ångbåten, bärande sitt pick och pack under ena armen och en väldig papperspåse, innehållande åtskilliga smakfulla bakverk, under den andra, en present från »lilla gumman» till fru P. Vid Karl XII:s torg skulle herr P. mötas, och på slaget nio träffades herrarne på kajen.

Efter några ögonblick var embarkeringen å ångbåten gjord, trots herr P:s väldiga mat- och buteljkorgar, landgången indragen och maskinen i rörelse.

»Fabrikören» njöt i väldiga drag af den svalkande sommarluften och rigtigt gassade sig i solskenet, van, som han eljes var, mest vid dammet från de trinda hvetemjölsäckarna och vid ugnshettan samt värmen af »lilla gummans» slående argumenter.

Han viftade länge med sin stora silkesnäsduk åt de på stränderna och bryggorna stående, ehuruväl obekanta; men då han märkte att ingen fäste sig vid hans viftningar och hans grannar ombord funno sig häraf besvärade, pikande högljudt om småstadsaktigheter, stoppades duken tillbaka i fickan.

Ångbåten sköt alltjemt framåt, och för att fördrifva tiden, framtog herr Mjöling sitt nyköpta gäddrag samt lät det löpa ut efter aktern, menande att ta tillfället i akt och öfverraska med en präktig gädda. Snart var refven utlöpt till hela sin längd; men fåfängt tycktes »fabrikören» vänta något napp; åtskilliga bryggor passerades och äfven hugnades han med den underrättelsen af herr P., att målet för färden var i sigte, men lika envist fortfor han att hoppas på napp på kroken. Slut-

ligen tillades den sista bryggan före den för resan bestämda, och man hade äfven kommit några famnar derifrån, då ett häftigt rop på: stopp! hördes från »fabrikören»; men i samma ögonblick brast refven och Mjöling satt der endast med vefven qvar i handen, högtidligt svärjande på, att han både sett och känt en minst tolf markers gädda på kroken.

Man var nu framme vid kryddkrämare Petterssons brygga, der fru P. stod med minsta russinet, en rigtigt liten korint, på armen och fem andra små stjelkar ikring sig, välkomnande sin gubbe och hans gäst, »fabrikören».

Sedan pussandet och famntagandet var undanstökadt skulle »fabrikören» öfverlemna knytet med det rara kaffebrödet; men — o, höjd af glömska! — det stod qvar ombord och ångbåten var ånyo redan långt ute på sjön. Detta missöde hade nära på förstört »fabrikörens» goda lynne, om inte den artiga värdinnan förklarat, att hennes brödförråd vore rikligt och att knytet nog skulle komma till rätta. Tåget mot hemmet började derefter: i spetsen gick småherrskapet med farbrors fiskattiralj och uppspända svala sommarparaply, sjungande en landtlig visa: »Pirum hvarenda qväll, trallallelallala» etc., derefter följde värdinnan med lilla »korinten» och sist kommo herrarne bärande på hvar sin fullproppade matkorg samt dessutom en buteljkorg gemensamt imellan sig. Efter tjugofem minuters ansträngande promenad, backe upp och backe ner, började ändtligen hemmet skönjas och snart voro alla vid målet, vid »Hemmet», som stugan kallades, ett rum och kök, men gudomligt belägen vid en vik af skärgården, omgifven af den täckaste löf- och barrskog, ett litet Eldorado, af den sorten Wermdö eger så många.

En ypperlig middagsmåltid ångade mot »fabrikören», som också föresatte sig att deråt göra heder, och i ett nu var han i arbete med det rikliga bränvinsbordet:

inkokt lax, salt lax, halstrad ål, inlagd sill, sardiner, hummer, anjovislåda m. m., hvilket allt bevisade den rikliga tillgång på fisk, som stället erbjöd; äfven de varma rätterna: pepparrotsgädda och fisksoppa, besannade den förut fattade åsigten. När allt var afspisadt skyndade »fabrikören», åsidosättande sin eljes så kära siesta, iklädd en af värden lånad fiskehatt, en storbrättig »panama», något buglig och af obestämd färg, till den närbelägna fiskrika viken, följd af herrar P., senior och junior, knogande på fiskattiraljen jemte tillägg af ett halft dussin metspön ur ställets förråd, och det svala solskensparaplyet.

Vid framkomsten till stranden gjordes den upptäckten, att maskkoppen var glömd, hvarför en af ungherrarne skyndade tillbaka för att hemta densamma, men vid återkomsten förklarade han, till allas ledsnad, att koppen var tom och all masken bortkrupen. Efter något letande och petande vid stranden var behofvet deraf ånyo fyldt och nu började det så mycket efterlängtade fiskafänget.

Under djup tystnad utkastade »fabrikören» sitt bete och väntade tåligt på napp, det han också ofta nog erhöll, men aldrig någon fisk, ehuru småherrarne bredvid honom fingo den ena mörten och aborren efter den andra. Förtviflad spottade »fabrikören» flerfaldiga gånger på kroken och mumlade både bordsböner och aftonböner, tills ändtligen han tycktes blifva bönhörd och flötet drogs under vattnet. Under starka rop på håfven, för att deri upptaga fångsten, inhalade han försigtigt refven. Men hvilken fisk! en rigtigt ruskig syn tedde sig för hans häpna blickar! Från sjöbottnen följde med kroken en bastant löfruska, hvilken »fabrikören», under de öfriges munterhet, tillika med metspöet misslynt slängde ifrån sig, edligen försäkrande, att ej vidare befatta sig med

slika saker, ty sådan otur, som i dag, hade han aldrig förr varit ute för.

För att afkyla »fabrikörens» vrede föreslog herr P., att herrarne tillsammans skulle taga sig ett svalkande bad, och som den långgrunda stranden härtill ypperligt erbjöd sig, togs tillfället i akt. Snart voro de lätta sommarkläderna afdragna och der stodo allesammans, tripp, trapp, trull, både stora och små, färdiga att öfverlemna sig åt de uppfriskande böljorna; men oturen, som på denna dagen beslutit att rigtigt förfölja »fabrikören», var återigen framme och spelade honom ett fult spratt.

Han var just sysselsatt med några atletiska rörelser, under det att herr P. gaf sönerne lektion i plastik med ty åtföljande eqvilibristiska svängningar, då på en gång ett skri, värre än trumpetskallet då Jerikos murar ramlade, hördes så väl från sjö som från land, och alla herrarne, tripp, trapp, trull, skyndade hastigt i de lätta paradisdrägterna bakom en buske för att dölja sig — »fabrikören» under vägen skylande sig så mycket som möjligt med sitt uppspända svala sommarparaply.

En båt, med några unga damer, hade, förut dold af den utskjutande bergsudden, nu oförmodadt kommit inkilandes i viken, hvarifrån de förskräckta flickorna genast sökte styra den tillbaka, men, som detta ej hade sig så lätt, nödgades de några minuter blifva åskådare af en för dem naturligtvis hiskelig syn; busken var äfven otillräcklig att skyla hela badsällskapet.

Detta kände sig ej heller särdeles väl till mods; ty från landsidan, på skogsvägen, syntes i samma stund värdinnan närma sig med den efterlängtade kaffepannan och konjaksbuteljen, och, som frun råkade till att vara närsynt, så trippade hon oförskräckt framåt tills hon af »fabrikören» genom förtviflade viftningar med hans upp-

spända paraply och ansträngande hostningar gjordes uppmärksam på herrarnes blottstälda belägenhet.

Den från ömse håll anryckande fienden-damerna respekterade snart parlamentärsignalerna och drog sig tillbaka, så att de inneslutne trygt kunde återtåga, tripp, trapp, trull, till sina klädesförråd.

Toaletten var snart gjord och när sedan värdinnan serverade den svartbruna, doftande moccan med dertill hörande ljufvelig »avec», kunde »fabrikören» ej underlåta att kyssa den strålande Hebes(-fru Petterssons) framsträckta hand, menande att den vore för mer än till och med »lilla gummans» hamburgerskorpor. Hans domnade begär efter det ädla fiskonöjet upptändes ånyo och ridderligt försäkrade han, att han för fru P:s fötter skulle ovilkorligen nedlägga en större gädda, innan han begaf sig åter till staden, lika så väl som han skulle hålla sitt löfte, att ej komma hem utan fisk.

Herrarne öfverenskommo att försöka långrefven till natten; ty alltid får man något, en tio, tolf ålar, om icke annat, menade herr P.

Beslutet var snart satt i verket. Masken träddes på krokarne, förstås, under mångahanda protester från den förres sida och icke mindre från »fabrikörens», hvilken påstod, att, så stor fiskare han än var, han inte kunde underlåta att rysa vid tanken på maskens plågor vid slika harpuneringar. »Ponera», sade han, »att det samma skulle hända mig. Inte vore jag belåten med att man trädde upp mig på någon metkrok!»

Under dylika räsonnemanger blef slutligen allt klart och nerburet i herrskapet Petterssons lustbåt; och snart voro herrarne ute på de förrädiska böljorna. Några mörka moln vid horisonten ansågos af »fabrikören» beteckna regn till natten; och när det regnar, sade han, nappar fisken som bäst.

Vid en sten på stranden fastgjordes lätt långrefvens ena ända, hvarpå »fabrikören» uppmanade herr P. att varsamt ro framåt, så att han kunde ordentligt utlägga krokarne. Men detta hade sig icke så lätt!

Herr P. vickade än hit, än dit. Herrarnes ifver var dock så stor, att de ej observerade något, förrän båten, genom åtskilliga läckor, i det närmaste var half med vatten, och när de till sin förskräckelse märkte sig vara utan öskar, måste genast »panamahattarne» härtill användas. Under tiden glömdes refven bort, som alltjemt till sitt slut löpte ut och sjönk i djupet utan att vara försedd med något flöte eller ledare. När båten slutligen ånyo blef läns och »fabrikören» skulle återtaga sitt afbrutna göromål, märkte han först att refven var försvunnen. Efter åtskilliga »f—n besitta!» o. s. v. beslöto herrarne, att återvända till utgångspunkten för att börja på nytt, då och då ösande med panamahattarne.

Oturen fortfor likvisst att förfölja »fabrikören». Hvarken ref eller landfäste stodo att finna. Troligen hade fästet lossat från stenen under den starka spänning, refven erhöll genom herr P:s ovana rodd och, likasom den andra ändan, glidit i djupet, der den säkert ligger qvar ännu i dag.

Några starka regndroppar, som snart blefvo en verklig störtskur, påskyndade fiskarenes hemfärd. Det svala sommarparaplyet, som nu kunnat vara »fabrikören» till nytta, var qvarlemnadt i fruns vård.

»Fabrikörens» största grämelse var dock den, att komma hem utan den utlofvade fångsten. Herr P. tröstade honom vänligt dermed, att det vore möjligt att hos en närboende fiskare få köpa några gäddor eller ålar; utan fisk skulle han ändå ej komma till staden.

Vid framkomsten till »Hemmet» stod värdinnan väntande på *verandan,* några trätrappsteg utanför med ett

deröfver spändt lakan. Hon påstod, att lilla supen kallnade, hvilket gaf herrarne all anledning att låta en framdukad supé sig väl smaka.

Efter åtskilligt pokulerande kröp sällskapet till kojs; »fabrikören» på ett sofflock, som knarrade horribelt vid hvarje rörelse och till på köpet befans alldeles för kort. Att sofva var en omöjlighet.

Nöjd helsade derför »fabrikören» den gryende morgonen.

Imellertid hade hela familjen församlats kring kaffet, som förtärdes på stående fot. Samtidigt inträffade den efterlängtade fiskaren med de rara ålarne, hvilka af fru P. placerades i en liten korg, som öfvertäcktes med en nymanglad, märkt handduk.

Tiden var inne för uppbrott och hela sällskapet satte sig i rörelse ner till ångbåten.

Komna närmare halfvägs, hörde de ångbåtshvisslan häftigt förkunna båtens ankomst, hvarför språngmarsch i största hast kommenderades. »Fabrikören», som var mest intresserad af att hinna fram, men af naturen blifvit nekad den vigör, hvilken erfordras för sådana färder, nödgades nu blifva eftertruppen. Andfådd och upphettad neddignade han vid vägkanten; troligen skulle han der qvarblifvit och försummat båten, om ej en behornad fyrbening ifrån ängen vrålande närmat sig och hastigt ånyo satt fötter under »fabrikören». Med benen på ryggen, som man säger, och ålkorgen i handen började han åter språngmarschen, alltjemt förföljd af den ilskne tjuren. Vid närmaste grind undkom herr Mjöling sitt obehagliga följe och upphann familjen Pettersson, som der nödgats stanna för att söka böja »fabrikörens» svala sommarparaply till rätta; det hade af ungherrarne blifvit ut- och invändt vid grindens passerande. Paraplyet förblef dock omöjligt

och satte sig fortfarande på tvären, hvarföre det måste qvarlemnas i familjens ego.

Ändtligen anlände sällskapet till bryggan, der äfven ångbåten i samma stund inträffade. Knappast medgaf tiden några handskakningar och omfamningar; ty efter några sekunder drogs landgången åter in och kaptenens »framåt!» satte båten i rörelse. På bryggan qvarstod familjen Pettersson så länge båten syntes, viftande med det ut- och invända svala sommarparaplyet till den hemåt vändande söndagsgästen och fiskaren.

Nu var »fabrikören» i ro ombord. Också bestämde han sig för, att der taga skadan igen, genom att göra sig så beqvämt som möjligt.

Ålkorgen stälde han försigtigt under sätet, der han tog plats, och sedan han kastat ett granskande öga omkring sig på öfriga passagerare och funnit om dem ingenting att anmärka, slog han ned sina tyngda ögonlock och drog snart djupa snarkningar.

Sålunda förgick en god del af resan, då »fabrikören» plötsligt stördes af ett intermezzo, hvari han sjelf eller rättare hans ålar voro hjeltarne.

I fonden af akterdäcket sutto några damer, djupt inne i diskussion om de dyra tiderna, varierande med en och annan sqvallerhistoria, om huru den och den grannen på landet hade det etc., etc., då en af fruntimren rodnande och med en förkrossande blick på sin närmaste granne, en herre, som i samma ögonblick böjt sig ned för att upptaga sin näsduk, hastigt slog sig på benen och ropade: ah!

De andra damerna, som genast misstänkte den främmande manspersonen, utan att rätt fatta situationen, knuffade hvarandra i sidan och hviskade några ord sins imellan. Men då, några ögonblick derefter, en annan af dem återigen gjorde samma gest, slående sig på benen, under ut-

rop af: ah! — kunde de ej längre sitta stilla. De rusade alla upp från platserna, och när i samma vefva en röst hördes ropa: »min Gud, en orm!», blef villervallan och förskräckelsen ännu större.

Snart insågo dock allesamman sitt misstag, vid åsynen af de präktiga ålarne, som lemnat korgen och nu ringlade sig på däcket.

Rysande fortforo dock damerna att skaka på sina kjortlar för att ofvertyga sig om att ingen ål vidare förirrat sig dit.

Besättningen tillkallades och snart voro flyktingarne gripna, så när som tvänne, hvilka rätt förstodo begagna den ädla friheten och plumsade tillbaka i sitt våta element. Nu blef stark fråga efter egaren till upprorsmakarne, men ingen afhördes; »fabrikören» fann det vara bäst att tiga och satt der så oskyldig som om intet passerat. Damerna upptäckte visserligen märket på handduken, som låg öfver korgen, och der det tydligen stod: Pettersson; men ingen ville dock vidkännas det namnet.

Ångbåten lade ändtligen till vid Karl XII:s torg. »Fabrikör» Mjöling, snopen och förargad, lemnade både korg, ålar och handduk i sticket samt skyndade i land.

Som han bodde i närheten af Grefgatan på Ladugårdslandet, hoppade han in i första förbipasserande spårvagn, der han, inkrupen i ett af hörnen, började grundligt reflektera öfver, huru det kan vara möjligt att under så kort tid så mycken motgång hopar sig på en enda menniskas skuldror, och beslöt att för framtiden afstå från allt söndagsfiske.

Spårvagnen var nu framme vid sitt mål; men i stället för vid Grefbron, befann »fabrikören» sig vid — Roslagstorg.

Infall och Utkast.

En äkta man skulle sjelf köpa socker i en bod. »Hvad kostar det?» frågade han. »48 öre skålpundet.» — »Det är för dyrt; då dricker jag hellre mitt kaffe utan socker och kysser min hustru i stället.» — »Tjenare! När ni ledsnat att dricka ert kaffe på det sättet, så välkommen åter!» — »Tackar!» — Och mannen kom tillbaka redan följande dag.

* *
*

En afsatt prest och en f. d. garfvare kommo i dispyt på en källare. Några frågade den ofta lyckliga witzaren, byggmästaren S., hvilka de grälande voro. »De äro f. d. ledamöter i *berednings*-utskottet», svarade han.

* *
*

Perukmakaren X., på hvars skylt stod att läsa: »Perukmakeri och rakning», hade tvänne yngre elever, af hvilka den ene — låtom oss benämna honom A. — *hufvudsakligast* egnade sig åt »perukmakeri»; men detta skötte han så illa, att han sällan fick behandla andra kunder än arbetsklädt folk, med hvilket herr X. tyckte det ej vore så noga. Till följd häraf kallades A. vanligen *Drängkammaren*.

* *
*

Den andre eleven — B. — egnade sig mest åt barberareyrket, men hade oturen, att ofta skära den person han rakade, hvarför han benämdes *Tillskäraren,* och specielt, beträffande en herre med namnet Granbom, den han brukade tilltyga särdeles illa, *Trä-snidaren.*

* *

*

Kalle S. brukade ofta äta kålrot, när han drack punsch. Tillfrågad, hvarför han gjorde detta, svarade han: »det är medel mot magsyra.» — »Hur kan du förklara det?» — »Jo, kålen förenar sig med syran samt bildar kålsyra och magen blir fri.»

* *

*

En judisk prest började på höstsidan sin predikan sålunda: »Hesten er kommen med sine hofver, mine breder, varer starke i benen!» (Hösten är kommen med sina håfvor, mine bröder, varen starke i bönen!)

Innehåll.

Pris 1 Krona.

